

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta „ „ 15.—
za četrt leta „ „ 6-50
za en mesec „ „ 2-20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta „ „ 10.—
za četrt leta „ „ 5.—
za en mesec „ „ 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefunkcionalna pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENECE

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — V sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petivrstna (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več ko trikrat . . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Volilna reforma.

Dunaj, 12. julija.

Danes je imel odsek za volilno reformo 27. sejo ter nadaljeval in končal razpravo o kranjskih mandatih. Načelnik dr. Ploj otvori sejo ob pol 11. uri. Navzoča sta ministerski predsednik Beck in minister za notranje posle baron Bienert.

Oglašenih je bilo še več govornikov, ki pa so se večinoma odrekli besedi ali podali kratke izjave.

Češki poslanec Hruby izjavi, da bode z nekaterimi tovariši glasoval proti predlogu poslanca Plantana, ki je zahteval na Kranjskem tri mestne mandate. Govornik se drži načela, da se mesta in kraji ne morejo izločiti iz kmečkih okrajev, ako se hoče uveljaviti splošna in enaka volilna pravica. Ako je na Češkem, Moravskem in v Šleziji obveljalo, drugo načelo, zgodilo se je to, ker so zahtevali izjemo Nemci in češki agrarci. Kar se tiče kočevskega mandata, opozarja govornik na nevarnost, da utegne propasti vsa volilna reforma, ako se sklene ta mandat. Nemški poslanci, ki zahtevajo ta mandat, nasprotujejo si sami. V Šleziji je v bjeliškem volilnem okraju do 11.000 Nemcev proti veliki slovanski večini. Nemci pa ne zahtevajo, da se to nemško prebivalstvo izloči iz slovanskega okraja. Za Kočevce pa, ki ne štejejo dovolj duš za mandat, zahtevajo posebnega poslanca. To je protislovje, zato govornik glasuje proti kočevskemu mandatu.

Mariborski poslanec Wastian očita dr. Gessmannu nedoslednost. Dr. Gessmann pravi, da hoče podpirati Nemce povsod; ob enem pa izjavlja, da glasuje za kočevski mandat le s pogojem, ako Slovenci dobe drugod kompenzacija. Wastian pa se protivi vsaki kompenzaciji na korist štajerskih ali koroških Slovencev.

Poslanec Wastian pa je prezrl, da je izjavil dr. Gessmannu: Ker je volilna reforma v nevarnosti, ako Slovenci izven Kranjske ne dobe kompenzacije za kočevski mandat, zato le pogojno glasuje za kočevski mandat.

Češki narodni socialist Choc zagovarja mestne mandate po predlogu Plantanovem. Ob enem pa Choc obžaluje, da so na Češkem mesta izločili iz kmečkih občin. To stališče moremo le tako razumeti, da Choc ni prijatelj »črnim klerikalcem«. Poslanec Choc tudi odločno graja nemško zahtevo, da Kočevci dobe poseben mandat. Glasovanju pa se je odtegnil in ni glasoval proti kočevskemu mandatu.

Najprvo se je vršilo glasovanje po imenih o predlogu posl. dr. Löckerja, naj se število kranjskih mandatov poviša od 11. na 12. Ta predlog je obveljal s 23 glasovi proti 17. Za predlog so glasovali vsi Nemci: Baernreither, Chiari, Demel, Ehrenfels, Erler, Gessmann,

Gross, Hagenhofer, Herold, Hinterhuber, Hofmann, Kaiser, Kienmann, Lecher, Malik, Pergelt, Schraffl, Steiner, Stürghk, Tollinger, Trafoier in Wastian.

Proti predlogu so glasovali slovanski in italijanski poslanci, ter soc. demokrat dr. Adler, Bartoli, Bobrzynski, Čipera, Duleba, Hruby, Ivčević, Kramaf, Malfati, Pastor, Plantan, Sajfert, Starzynski, Stransky, Šusteršič, Zazvorka in Začek. Odsotni so bili slovanski poslanci: Abrahamovici, Globinski, Kozlovski, Choc, Wassilko, češki veleposelnik Parisch, rumunski poslanec Hormuzaki in Vsenemec Stein. Dr. Ploj kot načelnik ni glasoval.

Ko bi bili navzoči vsi slovanski poslanci, bil bi odklonjen kočevski mandat. Tako edino le slučaj večkrat odloči o vevlačnih stvareh, ki imajo svoje posledice. Kočevci se imajo le slučaju zahvaliti, da dobe svoj mandat. To je »unicum« v celi volilni reformi, da okroglo število 18.000 duš dobi svojega poslanca.

Dalje je s 26 proti 16 glasovom obveljal nemški predlog, da se iz kočevskega sodnega okraja izločijo občine Banja Loka, Fara in Oslinica, iz ribniškega sodnega okraja pa občina Dolenja vas pa priklopi kočevskemu volilnemu okraju, iz novomeškega občini Poljanice in Čermošnjice, iz žužemberškega Smuka.

Predlog dr. Šusteršiča, da se iz kočevskega volilnega okraja izločijo občini Čepље v črnomalskem in občina Bela Peč v kranjsko-gorskem sodnem okraju, je obveljal s 26 proti 16 glasovom.

Plantanov predlog da se ustanove trije mestni mandati, je bil odklonjen s 26 proti 11 glasovom. Tudi nekateri Nemci (Wastian, dr. Lecher itd.) so glasovali proti Plantanovemu predlogu.

Štajerski in koroški mandati. Nato predlaga dr. Šusteršič, naj se reasumuje sklep glede razdelitve volilnih okrajev na Koroškem in Štajerskem ter se enkrat glasuje o znanih predlogih dr. Ploja. Kakor je znano, je dr. Ploj predlagal za koroške Slovence 2 mandata in za štajerske vsaj sedem mandatov. Ta predlog pa je bil odklonjen s 26 proti 19 glasovi.

Načelnik odsekov dr. Ploj izjavi, da se more glasovanje ponoviti, ako zato glasuje vsaj toliko članov, kolikor jih je glasovalo proti, to je 26.

Poslanec Stein pa predlaga, naj se odloži glasovanje. Steinov predlog je bil odklonjen s 21 proti 16 glasovom.

Dr. Pergelt zahteva pojasnila, zakaj naj se razveljavi prejšnje glasovanje.

Dr. Šusteršič odgovori, da je pojasnil razloge. Ako namreč večina sklne kočevski mandat, potem morajo Slovenci dobiti kompenzacijo na Koroškem ali Štajerskem.

Pri prvem glasovanju je za predlog, naj se razveljavi glasovanje o Štajerski, glasovalo

25 članov za predlog, 19 proti. V tem trenutku pa je v odseku nastal velik vihar. Zapisnikar dr. Herold je namreč preslišal, da je Hagenhofer glasoval za predlog, in naštel le 25 glasov. Poslanci dr. Lecher, dr. Kramaf, Hruby, Schraffl in Hagenhofer sami potrdijo, da je Hagenhofer glasoval za predlog in da je torej predlog tudi obveljal. Krik je bil tolik, da ni bilo mogoče razumeti nobenega govornika.

Ko je nastal mir, zagovarja dr. Ploj svoj predlog, namreč: Slovenski mandati naj se na Štajerskem pomnože na 7; drugič naj se nekatere slovanske občine izločijo iz nemškega volilnega okraja. Ta predlog je tako opravičen, da ga morejo vsi člani odobriti.

Proti predlogu so govorili Stürghk, Malik, Kaiser in Pergelt. Poslanec Kaiser pravi, vlada stori, kar zapove dr. Šusteršič, ki je pravzaprav ministerski predsednik, ker vodi tu razpravo. Dr. Šusteršič stoji vedno pri vladi in kar hoče on, to se zgodi. Malik je zabavljal proti dr. Šusteršiču, ker je vlada v popolni Šusteršičevi oblasti. Tudi poslanec Stein je ostro napadal dr. Šusteršiča. Nato je bila seja pretrgana do 4. ure.

V popoldanski seji je prvi govoril Plantan ki se je zadiral v dr. Šusteršiča, zakaj se ž njim ne posvetuje o volilni reformi. To pravico zahteva Plantan kot zastopnik slovanske inteligence. Plantan preti z obstrukcijo, ako se ne predručajijo sklepi glede Kranjske in Štajerske. Utis Plantanove kratke izjave pa je, da bi Plantan samo zaradi Štajercev ne pretil z obstrukcijo ako bi bil odsek sklenil tri mestne mandate na Kranjskem.

Štajerski poslanec Hagenhofer izjavi: Nedavno je ministerski predsednik izjavil v odseku, da mora kompenzacija za kočevski mandat biti na Štajerskem ali Koroškem. To je baron Beck izjavil v sporazumu z nemškimi ministri dr. Derschatto, Pradejem in Marchetom. Zato so bili on in tovariši izprva pripravljani glasovati za sedmi slovanski mandat na Štajerskem. Tudi nemški nacionalci dr. Pommer se je izjavil za kompenzacijo na Štajerskem. Torej ni nihče ne more očitati, da nisem dober Nemec. So poslanci, ki sedaj pri nas iščejo pomoči, na Štajerskem pa podpisajo soc. demokrate proti nam. Ker pa je danes slišal, da bi bili Slovenci morda zadovoljni s kompenzacijo na Kranjskem, zato glasuje proti sedmemu mandatu na Štajerskem.

Dr. Gessmann izjavi: Izprva niti slišati ni bilo o kočevskem mandatu. To vprašanje so vrgli v odsek tisti poslanci, ki sploh nočejo volilne reforme. Stališče kršč. socialcev je odvisno od izjave, ki jo morda poda ministerski predsednik.

Dr. Šusteršič izjavi: S predlogom, naj se še enkrat glasuje o Štajerski, nisem hotel nikogar presenetiti. Že v petek sem izjavil, da je kočevski mandat mogoče le proti kompenzaciji na Koroškem ali Štajerskem. Ker

je bil danes proti naši volji sprejet kočevski mandat, zato sem predlagal, naj se reasumuje sklep glede Štajerske. Pogovor s poslancem Wastianom pa je bil popolnoma zaseben brez vsake obveznosti. V tem zasebnem razgovoru sem pač dostavil: Ako dobite Nemci večino za kočevski mandat ter, česar ne pričakujem, odklonite tudi kompenzacijo na Štajerskem, potem seveda nam ne preostaje drugega, nego da zahtevamo kompenzacijo na Kranjskem. To pa sem govoril povsem v svojem imenu. Ako se nam na Kranjskem vsili nemški mandat, potem pač moramo v zadnjem slučaju zahtevati tudi kompenzacijo na Kranjskem. Ponavljam pa, da govorim le v svojem imenu, ker je mogoče, da se ostali člani kluba izjavijo za kompenzacijo le na Štajerskem ali Koroškem.

Govoril je še proti predlogu dr. Pergelt. Odločno pa sta zagovarjala sedmi slovanski mandat na Štajerskem dr. Kramaf in dr. Ploj.

Nato se je vršilo glasovanje po imenih. **Predlog, da se ustanovi iz treh slov. okrajev nov, torej sedmi volilni okraj, je obveljal s 23 proti 19 glasovom.**

Poleg Slovanov za predlog so glasovali kršč. socialci dr. Gessmann, Schraffl in Steiner ter član katoliškega centra dr. Tollinger. Poslanec Hagenhofer se je odtegnil glasovanju, Trafoier pa je glasoval proti. Italijanski poslanec dr. Bartoli je zamudil glasovanje, baron Malfatti kot načelnik ni glasoval. Odsotnih je bilo sedem članov odseka.

Ob pol 6. uri je predsednik zaključil sejo. Prihodnja seja 13. t. m. Spored: Istra, Gorica, Trst, Tirolska.

Nemci se seveda zdaj jeze, ker je obveljal sedmi štajerski mandat. »Nemška ljudska stranka« izjavlja, da kali nemško veselje, ker se je dovolila Slovincem kompenzacija na Štajerskem, in izraža bojazen, da lahko postane ponovitev takih dogodkov nevarna za usodo volilne preosnove.

»Nemško - narodna korespondenca« pa piše, da je izid glasovanja vznevoljil poslance nemških strank. Posrečilo se je Nemcem, da so dovolili kočevski mandat, a novi štajerski slovanski mandat je podrl ta uspeh. Nemške stranke so hotele, da se da Slovincem kompenzacija na Kranjskem. A v tem za Nemce važnem vprašanju se niso zedinile vse nemške stranke z nemško narodno stranko. Ponesrečil se je celo poizkus, da bi z odgodenjem zadeve dobili čas za nadaljna pogajanja, ker je nasprotovalo iz formalnih razlogov ustavoverno veleposestvo. »Korespondenca« pravi, da so volilni preosnovi prijazni poslanci v odseku prišli v veliko zadrego.

Glede na razpravo o Primorskem je izjavil neki italijanski poslanec na vprašanje, ali obstoji kompromis med vlado in Italijani,

LISTER.

Občinska milosrčnost.

List iz Hottingena. j

Poljsko spisala Marija Konopnicka.

Preložil F. V.

(Konec.)

»Ded! Ded!« zakliče s tenkim, presunljivim glasom.

Stari ne vidi vnuka, sliši ga samo; bolesten nasmeh razširi njegove vele ustnice. Radostno strese glavo in se zgane, kakor bi njuhahal tobak. Šlo bo na kak način, hvala Bogu, šlo bo. Vse bo lahko še dobro! Vse bo lahko dobro!

»Sto petdeset!« zakliče sin.

Toda Tödi Mayer se ne misli umakniti. Zardel je od jeze; bil je eden onih, ki se razgrejejo pri vsaki stvari. Kaj sin? Sin bi ga lahko zastonj vzel. Za občinski denar je sedaj vsak dober, vsak ima pravico.

»Sto petinštirideset!« zakliče z vznesenim glasom.

Sin okrene glavo in gleda na Tödi Mayerja zaničljivo, z lahko zaklopljenimi očmi.

Pomisli nekaj hipov, potem mahne ravnodušno z roko. Več ne more riskirati. Storil je, kar je bilo v njegovi moči, toda riskirati ne

more. Njegova črna glava z naježenimi lasmi in oglati topi obraz se umakne iz vrste in visoka, nekoliko sključena postava se pomika k vratom skozi gnečo.

Stari gleda za njim. Nemiren je, odpira usta in izteguje vrat, leva trepalnica se mu začne nervozno tresti. Sedaj izgleda star, zelo star. Tödi Mayer zapazi, da je naredil slabo kupčijo in šepeta s kumom Spenglerjem.

Medtem udari gospod svetnik z roko ob pisalno mizo, pri kateri stoji.

»Potemtakem«, se oglasi z zvanečim, razločnim glasom, »sto petinštirideset frankov! Prvič... dru...«

»Dovolite!« prekine naglo Tödi Mayer.

»Ali je jopič res starega?«

Gospod svetnik nagubanči lepo, gladko čelo.

»To ne more spadati v področje občinskega posvetovanja!« reče dostojanstveno, sluga se pa obrne v kot in kašlja glasno.

»Kako to, da ne more?« se zavzame za sosedom Spengler.

»Občina mora vedeti, kaj daje, in ta, kdor vzame, mora vedeti, kaj vzame. To je jasno!«

»Je jopič tvoj?« vpaša Tödi Mayer, obrnivši se neposredno do starega Kuntza.

Toda stari Kuntz ne sliši.

Njegova leva trepalnica se trese vedno bolj, oči mu stopijo vun. Vidi, kako sin odhaia

in kako izgine med vrati. Trenutek potem ga vidi še skozi odprto okno in sliši govorjenje dečka: Gresta . . . Odšla sta.

Starec skloni glavo in jo maje molče. Potem stiska trepalnice na vso, vso moč. Nekaj ga peče v očeh; nekaj slanega, jedkega . . . Peče in žge . . .

»Slišiš, stari?« ponovi Tödi-Mayer glasneje. »Ali ti je posodil kdo jopič, ali je tvoj?«

Slišal je končno. V zadregi je, ozre se po sobi, začne mežikati z rdečimi očmi in pogleda skrivaj v kot, kjer stoji sluga.

Tödi-Mayer udari s pestjo v ograjo.

»Toda to je goljufija!« se zadere ježno.

»Da. Da!« odzove se več glasov hkrati.

Hrušč v dvorani raste; ogorčenje se loti vseh.

»Človek ima usmiljenje,« vpije Tödi-Mayer, široko mahajoč z velikim, rdečimi rokami. »si naloži za mal denar tako breme na vrat, toda hoče, da ima v resnici kaj dobička od tega. To je težko!«

»Da! Da!« potrdi še več glasov. Med vsemi se sliši glas Spenglerja. Obraz gospoda svetnika zardi od jeze.

»Sleci suknjo!« zakriči na starca, in Kuntz Wunderli jo začne brzo odpenjati.

Ne gre mu to lahko. Roke se mu tresejo, sključeni prsti ne dobijo takoj gumbov; staremu pomaga sluga in mu jezen slači rokave.

Kot občinski uradnik se čuti skoro ravno tako prizadet kakor gospod svetnik.

»Zeljната glava. Betežnik!« šepče z nizkim, razdraženim glasom in vleče menjaje sedaj za eden, sedaj za drugi rokav nesrečne suknje; ko jo sleče, se pokaže cela izjemna beda upadlih prsi in suhih reber kandidatovih, komaj za silo pokritih z zakrpano srajco in ostanki pletenega telovnika.

Stari Wunderli se silno trese, deloma od mraza, in deloma od strahu. Pokazalo se je . . . Kaj bo sedaj? Vse se je pokazalo . . .

V neizmerni zmedenosti vzdigne obe tresoči se roki k vratu in poskusi razvozljati skrivnostno zavezano ovratnico.

»Tudi ovratnica ni tvoja?« kriči Tödi-Mayer, zmučen na zadnji stopnji v svojem razočaranju.

»Ni moja . . .« odgovori komaj slišno šepetaje Kuntz Wunderli.

Sluga mu jo iztrga iz rok.

Zeljната glava . . . osel . . . kozel!« govori s poudarkom skozi zobe.

Zgodba z ovratnico ga še bolj jezi kakor zgodba s suknjo. Ni mu njemu samemu prišlo na misel posoditi suknjo: Napeljal ga je na to mimogrede gospod svetnik, omenivši, da je kandidat preslabo oblečen, da bi se mogel pokazati v uradnem delu dvorane.

Toda ovratnica, ovratnica je bila lastna

da nameravajo Italijani staviti svoje predloge v razpravi in da zavzamejo potem svoje stališče nasproti volilni preosnovi.

Nemški radikali groze, da hočejo nasprotovati volilni preosnovi v zbornici. Ko je sprejel odsek predlog, da se dovoli za kočevski mandat kompenzacija, se je poizkušalo pred vsem, da bi dali Slovencem še en nov mandat na Kranjskem. **Opoldne je pregovarjal ministrski predsednik slovenske poslance in pred vsem dr. Šusteršiča, naj pritrdijo kompenzaciji na Kranjskem. A slovenski poslanci so ostali trdni in dosegli so, da je odsek dal Slovencem za kompenzacijo sedmi slovenski štajerski mandat.**

Nemško-narodna glasila naglašajo, da kočevski mandat, kakor so ga odobrili, pripade krščanskim socialcem.

Tolažijo se še z zbornico. Krščansko-socialna glasila pa naglašajo, da je kompenzacija na Štajerskem pravica.

Vtisk včerajšnje razprave v odseku za volilno reformo je ta, da so nameravali Nemci razen krščanskih socialcev in konservativcev ukrasti s kočevskim mandatom slovenskemu bloku brez odškodnine en slovenski mandat v svojo korist. Da se je pa to preprečilo in da se je sploh doseglo, kar se je moglo, je pa zasluga dr. Šusteršiča, na katerega so padale strupene pšice nemških gromovnikov in katerim se je pridružil seveda tudi disciplinirani notar Plantan. Zavist, da je z vztrajnim delom in neumorno marljivostjo dosegel dr. Šusteršič proti nemškim svobodomislencem tak uspeh, si je iskala duška v ogorčenih napadih na njegovo osebo. Iz dosedanjih poročil o včerajšnjem dnevu pa že lahko sklepamo, da je storila »Slovenska zveza« in njen načelnik dr. Šusteršič, kar je le mogla. To nam dokazuje pisanje onih nemških strankarskih glasil, katerih pristaji sede na foteljih sedanje vlade. Da pa pamet ne bo srečala naših liberalcev, pa itak dobro vemo. Veliki so le v spletkah, zabavljanju in psovanju, sami pa popolnoma nesposobni za vsako delo. Zato se smejemo njihovim natolcevanjem. Saj ne verujemo tega, kar vpiljejo s tresočimi ustnicami, kakor smo videli sinoči na tako žalostno ponosnem liberalnem shodu. Dvojni polom liberalne stranke včeraj — na Dunaju in v Ljubljani — mora navditi z nado na boljše bodočnost vsakega poštenega Slovenca. Ble-di, tresoči se liberalni prvaki so stali kakor obsojenci pred ljudstvom. Burni klici včerajš-njega večera pa naj bodo le predigra k veli-kemu boju do popolne ljudske zmage!

Ljubljana za splošno in enako volilno pravico.

Liberalni poraz na javnem ljudskem shodu.

Protiljudska liberalna klika že dolgo ni dobila takega udarca kot včeraj. Domišljevala si je, da bo na javnem shodu lahko v Ljubljani nemoteno zastopala »Narodove« laži o volilni reformi in da bo z lažmi o izdajstvu koroških in štajerskih Slovencev krila svoje sebično, strankarsko protiljudsko nastopanje proti volilni reformi. Pa tudi v Ljubljani tej kliki tla vedno bolj ginejo pod nogami in na včerajšnjem volilnem shodu v Ljubljani se je jasno pokazalo, da liberalna klika v Ljubljani ne more več spraviti skupaj večine za ljudski shod, da se ta nekdanj absolutno v Ljubljani gospodujoča stranka mora skriti, kadar nastopi ljudske množice — pokazalo se je, da liberalci na javnih ljudskih shodih v Ljubljani ne bodo več mogli oblastno in ošabno zabavljati proti ljudskim zahtevam. Ta klika se je z združenimi silami oklenila od nje izmозgane Ljubljane, češ, da jo bo v zadnjem boju vsaj ona ščitila, a tudi bela Ljubljana ji je dala — brco.

Poziv delavcev za shod.

»Slovenec« je že dolgo klical liberalcem, naj se ne lažejo svetu o svoji velikanski moči

v Ljubljani in naj skličejo v Ljubljani javni ljudski shod. Dolgo časa so se obotavljali, naposled se je res nekdo usedel in spisal naznailo za javni ljudski shod, javnosti so pa to hoteli prikriti in plakativno samo »javni shod«. Delavstvo je bilo o vseh liberalnih manevrih poučeno in ni hotelo več trpeti, da bi ta liberalna klika govorila za celo Ljubljano. Gorostasne laži, ki jih je zadnje dni priobčil »Narod«, so pa še bolj vžgale vse, da enkrat to nesramno, lažljivo kliko udarijo po zobeh. Med delavstvom so včeraj nakrat pričeli krožiti listki: »Delavci in delavke! Liberalci imajo v četrtek 12. t. m. shod v »Mestnem Domu«. Govorita dr. Tavčar in dr. Triller o volilni preosnovi. Kaj bosta povedala? Liberalci sovražijo splošno volilno pravico, najvažnejšo našo delavsko zahtevo. Napravljajo ji povsod le zapreke. Požrli so dozdej vse svoje obljube za volilno pravico. Delavci in delavke! V četrtek, dne 12. julija ob 8. zvečer vsi brez razločka na liberalni shod! Živela splošna in enaka volilna pravica!

Strah v liberalnem taboru. — Javni ljudski shod poizkušali preklaticati. — Liberalci so se zbal resnice!

To je bil strah v liberalnem taboru. »Narod« je klical na pomoč vse liberalce, lagal se je o dr. Šusteršiču, da se je kar kadilo, pri tem pa ni pomislil, da je proti Plantanovim predlogom, ki niso nameravali družega, nego nasprotovati volilni reformi, glasoval tudi soc. demokrat dr. Adler in da ta pač boljše ve, kako se varujejo koristi kranjskih delavcev, kakor pa vedo v »Narodovem« uredništvu. Od gostilne do gostilne so liberalci poslali postrežke, ki so delili listke:

»Naprednjaki! Klerikalci nam preté naš današnji shod razbiti, ker se boje razkritja o sramotni prodaji koroških in štajerskih Slovencev. Pridite torej danes ob 8. uri zvečer polnoštevilno, da pride resnica na dan. — Sklicatelj.«

Takrat, ko je bilo že znano v Ljubljani, da je dr. Šusteršič predlagal še en koroški mandat, in ko je s tem podlezel, izvojeval vsaj še sedmi štajerski mandat, je bila ta podla klika tako nesramna, da je kolportirala tako laž! Pa vse to ni več vleklo! Ljudje že vedo, zakaj se liberalci lažejo o »izdajstvu štajerskih in koroških Slovencev«, saj v Ljubljani ne bero več samo »Naroda«, ampak tudi druge liste in tako se izve tudi ono, kar bi »Narod« rad prikril, da so za štajerske in koroške Slovence resnično delali in se ne-sebično trudili proti sovražni večini na Dunaju le poslanci »Slovenske zveze«, dočim liberalci dejansko s svojimi lažmi o »izdajstvu« ne mislijo na nič družega, nego na korist kivičnega liberalnega posestnega stanja na Kranjskem. Ta grda hinavska liberalna »ljubezen« do koroških in štajerskih Slovencev je bila včeraj na ljudskem shodu dobro »poplačana«. Liberalci so sklicali javni ljudski shod, svobodoljubni »Narod« je na večer shoda poizkušal utajiti ljudski shod in je pisal:

»Shod je namenjen zato, da se narodno napredno meščanstvo pomeni glede svojega postopanja zaradi volilne preosnove, drugi ljudje nimajo na tem shodu nič iskati.«

Na »Mestni Dom« so obesili liberalci tablo z napisom, da je vohod dovoljen samo »somišljenikom«. Tako hitro so liberalci v Ljubljani izgubili pogum za javni ljudski shod. Sami med seboj so hoteli lagati, tako so se zbal resnice! Naznanjeni shod pa se ni mogel več utajiti in delavci so korakali na shod mimo dr. Tavčarja, ki je zakrival skoro pol vrat »Mestnega Doma«. Bil je svoj lastni portir in se v tej službi vedel tako nerodno, kakor v politiki. Poleg njega pa je stal Predovič s policaji.

Zanimivi prizori pred shodom.

Dr. Tavčar si je izbral štiri »žrtve«, o katerih je v svoji obširni vsegamogočnosti sklenil, da ne smejo na shod oba Gostinčarja,

Moškerc in Štefe. Tudi v »Narodu« je zapisal, da se vsaj teh nikakor ne sme pustiti na shod in naj se jih »ven vrže«. Dalje je Tavčar zapovedal policajem, da ne smejo pustiti na shod nobene delavke. Žensk se je posebno bal, ta junak. Mora imeti pač slabe izkušnje z ženskami. Žalostno je stal v vratih »Mestnega Doma« v varstvu policajev — prava slika za »Ježa«! Tavčar je dajal svojim vernim navodila, naj vsakega vun vržejo, kdor bo razgrajal in si je tako že domišljeval, da bo lahko čeljustaril in za večerjo požiral dr. Šusteršiča, kakor bo hotel. Delavcev pa je prihajalo vedno več. Tavčar je vedno bolj žalostno gledal, nakar mu je Jožef Gostinčar opomnil: »Gospod doktor, kajne čez deset let bo gotovo drugače!« Tavčar: **O bo preje, jaz bom že drugo leto vse pustil. Ne maram imeti več teh sitnosti.** Ob tem so se zbrale pred Tavčarjem vse štiri »žrtve« in pričel se je prav prisrčen in prijazen razgovor. Tavčar je pravil Gostinčarjema, Moškercu in Štefetu, ki so nalašč čakali, da se delavci razvrste v dvorano, da ima delavstvo itak večino na shodu, in da jih na noben način ne pusti na shod. Štefe: »Presneto ste čudni, oba Gostinčarja, Moškerc in jaz ne zaležemo za Vas, pa se nas le bojite.« Iv. Gostinčar: »Gospod doktor se posebno žensk boji.« Tavčar: »Tiho! Vi niste oženjeni. Mi se bojimo samo zakonskih žena.« — Štefe: »Mi pa se teh ne. Nimamo vzroka.« Tavčar je naposled vsem štirim obljubil, da bodo »drugič« lahko šli na liberalni shod, »ako bodo danes delavci na shodu mirni.« — Štefe: »Mi nočemo shoda razbiti, hočemo Vam le brez osebnosti povedati, kar Vam gre!« Neka delavka je Tavčarja nahrulila, naj ne misli, da bo s trebuhom vse premagal. Tavčar mirno in žalostno: »Veseli bodite, da ga nimate!« Tavčar se je nato obrnil ter šel na shod ter strogo naročil policajem, naj pazijo posebno na delavke. Pred vratmi se je umešaval nekaj tudi ravnatelj »Kmetijske družbe« Pirc, ki je klical delavkam, naj gredo raje na kmete za dekle, ker tam dekel manjka. Delavke: »Tam manjka tudi hlapcev! Pojdite vi za hlapca!« Ob začetku shoda so vstopili v dvorano z nazadnje došlimi delavci tudi vsi tisti, o katerih sta »Narod« in Tavčar »sklenila«, da ne smejo na shod. Tako se je zopet enkrat pokazala velikanska moč »Slovenskega Naroda«. Liberalci so pisano gledali, pa dejstva, da imajo veliko večino zborovalcev proti sebi, niso mogli več izpremeniti.

Zborovalci proti liberalcem.

Dvorana »Mestnega Doma« je bila natlačeno polna, tudi po hodniku so stali ljudje. Da bi šlo manj ljudi v dvorano so liberalci po polovici dvorane nastavili stole. Ljudska večina na shodu je bila velikanska. Predovič je pripeljal seboj šest svojih hlapcev in je mislil, da bo s tem liberalcem pomagal.

Shod je otvoril dr. Ravnihar. Predsednika izvrševalnega odbora narodnena-predne stranke Hribarja ni bilo na shod. Delavci so se izpraševali: »Kje je pa Hribar? Ali se boji, da ga primemo za župansko besedo? Kje je županova častna beseda?« Ravnihar je povdarjal, da je shod sklican radi tega, da protestira proti temu, »kar se je zgodilo na Dunaju v zadevi volilne reforme«, in je kar dal besedo dr. Trillerju, ne da bi se volilo predsedstvo. Burni ugovori. Večina protestira proti takemu postopanju in zahteva, da se voli predsedstvo. Večina hoče za predsednika Kocmurja, liberalci hočejo ostati kar pri Ravniharju. Hrušč je vedno večji. Za predsedstvo nas hočejo ociganiti! Občinski svetnik mesar Kozak, ki »klerikalcem« rad prodaja meso, je ves divji priletel na zastopnika vlade, nadsvetnika Wratschkota in zahteval, naj pokliče policijo in odstrani vse, ki niso z liberalci. Kozak je mislil, da bo zastopnika vlade ravno tako teroriziral, kakor občinski svet in da bo vlada tako tolmačila zborovalni zakon, kakor mesar Kozak. G. nadsvetnik Wratschko je seve Kozaka odpodil kakor sitno konjsko

muho. Položaj je bil tak, da bi bil lahko shod vsak trenotek razbit, ker si delavstvo ni pustilo jemati pravice večine do predsedstva. Večina je viharno klicala: Živela splošna in enaka volilna pravica! V tem trenutku nastopi socialni demokrat Kristan, češ, da so liberalci pokazali, da o zborovanjih nimajo niti najmanjših pojmov (Burni klici: Tako je!) vendar pa naj se le pusti za predsednika Ravniharja, da liberalci povedo svoje, odgovor bodo že dobili.

Trilerjeva blamaža.

Tako je mogel še le po Kristanovem posredovanju do besede dr. Triller, ki je bil pa ves zmešan in je v pretrganih stavkih mogel govoriti le kakih 10 minut. Govoril je s tresočim glasom, pot mu je oblival obraz. Razumeti ga je bilo jako težko, ker je neprenehoma šumelo v dvorani. Začel je: Živela splošna in enaka volilna pravica! (Gromoviti klici: Da, živela splošna in enaka volilna pravica, proč z liberalci, ki ji nasprotujejo in jo zavlačujejo! Liberalci upijejo: Vun z Štefetom, vun z Gostinčarjem! Burni klici: Noben ne bo šel vun. Živela splošna in enaka volilna pravica!) Triller: Živela splošna in enaka volilna pravica, pereat krvavja kupčija zanjo! Gostinčar: To pravite radi tega, ker voline reforme sploh nočete. Burni klici: Tako je! Liberalci so hinavci, ako kličejo: živela splošna in enaka volilna pravica, delajo pa na to, da bi propadla. Liberalci sikajo: Vun z Gostinčarjem! Rohrman, lastnik trvdke Pakič za lesne izdelke, ki rad svojo robo pristajem volilne reforme usiljuje, kliče z galerije: Pereat Zlindra, nakar zadoni po dvorani gromovito: Živio dr. Šusteršič! Na Rohrmana kličejo delavci: »Pojdj prodajat svoj želod!« Dr. Triller zopet spregovori stavek: Novembra meseca sem govoril na veliki delavski manifestaciji v Ljubljani za splošno in enako volilno pravico in to čutim še danes. (Hrupni ugovori. Čuje se klice: To ni res! Liberalci nasprotno delajo!) Triller: Vladni načrt in enaka splošna volilna pravica (Klici: Liberalci hočejo še manj!) ta načrt pomenja napad na narodno napredno stranko. (Smeš.) Triller: Pereat vladni načrt! Žrtva tega načrta smo mi Slovenci (Klici: Več dobimo, nego imamo sedaj!) in osobito koroški Slovenci. (Klici: Liberalci zanje niso prav nič delali, samo lagali so se!) Pred celim kulturnim svetom so upravičene težnje koroških Slovencev. (Klici: To vemo sami brez vas. Triller bo nakrat čudeže delal! O koroških Slovenceh govorite, mislite pa samo nase!) Na Dunaju bi se moral tačas, ko se je šlo za koroške Slovence, slišati glas Slovencev, pa to priliko smo zaspali. (Klici: Da, vi ste jo zaspali! Dr. Tavčar je spal! Plantan je spal. Delali so poslanci »Slovenske zveze«! Živio dr. Šusteršič!) Krivda zadene (Dolgo trajaajo klici: dr. Tavčarja!) načelnika Slov. Ljudske Stranke. (Po dvorani odmeva: To ni res! Tudi socialni demokratje kličejo: To je laž! Kaj s takimi neresničnimi napadi hočete pospeševati volilno reformo!) Dr. Triller: Vse bi odpustil načelniku Slovenske Ljudske Stranke, ko ki se bil potegnil za koroške Slovence! (Štefe: Ta mož se pred shodom niti toliko ni potrudil, da bi prečital večerne liste. Ali govorite iz starega »Naroda« prepisan govor! Saj je dr. Šusteršič predlagal, naj se da koroškim Slovincem še en mandat. Vaš Plantan je molčal. O Plantanovem delovanju pa nič nočete povedati?! Živio Šusteršič! Burni klici: Tako je! Živio dr. Šusteršič!) Dr. Triller v vidni zadregi: Dr. Šusteršič je poslal v boj za koroške Slovence c. kr. dvornega svetnika, ki je rahlo zagovarjal zahteve koroških Slovencev, ker ni bil tako prost, kakor je načelnik »Slov. Ljudske Stranke! (Klici: Vse naj dr. Šusteršič naredi! Presneto mu zaupate!) »Slovenska zveza je referate o slovenskih deželah razdelila. Triller pa niti današnjih poročil ni bral, sicer bi ne rekel, da je dr. Šusteršič molčal! Vaš Plantan sploh ni nič naredil!)

Boj na shodu.

Dr. Triller: Tudi takrat sem pogrešal dr. Šusteršičevega protesta radi koroških Sloven-

iznajdba slugе. Sam jo je zavezal, položil v to nekaj od svojih umetniških instinktov, nekaj iz svoje lastne duše . . . Ni bilo končno še določeno, ali naj jo vzame proč ali ne, nihče se ni ozrl na ovratnico, nihče ni vprašal za njo. Sluga je tako razdražen, da zmečka to viš-njevo, pavolnato kunjо z obema rokama in jo vrže razjarjen pod obešalo, stoječe pri vratih. Ne more v tem trenutku boljše izraziti svojega ogorčenja in svojega velikega zaničevanja.

Toda Kuntz Wunderli stoji medtem pred občinstvom osramočen, potlačen, čisto pobit. Sedaj se lahko ogledajo njegova kolena, tako naprej sključena, da se zdi, kakor bi se cela postava usedala, sedaj dobro vidijo krive, težke noge in koščeni komolci. Najzabavnejši vtisk pa dela vrat starca. Tanek je, da se zdi, da bi ga lahko z bičem presekali. Splošno dela starca podobnega oskubljenemu ptiču; in to tembolj, ker izgleda glava, ki ni podprta s trdo ovratnico, pri tenkem, velem vratu, nerazmerno velika in težka. Sedaj pade na eno, sedaj na globoko začrtano jamo ovratnice.

Veselost se pojavi v dvorani, eni se smejejo dobrodušno, drugi zlobno, oziraje se pri tem na Tödi-Mayerja. Najsočutnejši kimajo z glavami in se smejejo nalahko.

»Ecce homo!« se oglasi kotljар Kissling,

*) »Glej človek!« — S temi besedami je pokazal Pilat, namestnik v Judeji, Kristusa zbrani židovski tolpi.

ki ima brata nadzornika v kantonski knjižnici, ki zastoni čita knjige.

Prešeren izbruh smeha sprejme to primero. Večina meni, da namigava s tem na vrh, vzdigajoč se zadaj za Mythenama, Velikim in Malim?), ki se zove »Ecce homo«, v nasprotju z grebenastim Pilatom?); med zbranimi so taki, ki so videli goro od blizu.

Starec ni pravzaprav čisto nič podoben kakemu vrhu, toda to je tem smešnejše . . . Za Boga, tem smešnejše!

Samo Tödi-Mayer se ne udeležuje splošne veselosti. Njegove okrogle, izbuljene in bleščeče oči opazujejo postavo starega ubožca, kakor bi delale vsako njegovih izsušenih in okorelih kosti odgovorne za tako veliko prevaro. S temi očmi ga gleda postrani, kakor ponarejen krajcar, ga preiskuje, kakor stare cunje, ga prode do zadnje žilice, do ostalega diha v prsih.

»Vzamem besedo nazaj!« zakliče končno. »Ne morem vzeti tako malo!«

»Besede se ne sme nazaj jemati!« reče s poudarkom gospod svetnik.

»Kako to, da se ne sme? Sluga še ni zabobnal.«

»Še ni zabobnal! Ni zabobnal!« potrjujejo glasovi od klopi, nakar hipoma postane vse tiko.

Vsi čakajo, kako se bo stvar obrnila. Go-

*) in *) Gorski vrhovi v okolici mesta Lucerna v Švici.

spod svetnik ni zadovoljen. Mračno se ozira izpod oči po navzočih, nagubanči lepo čelo in potegne navzdol sedaj eno brko, sedaj drugo. »V takih cunjah ne vzamem starca tudi za sto osemdeset frankov,« zakliče odločno Tödi-Mayer, čuteč, da cela dvorana za njim soglaša z njim.

»Jaz bi ga ne vzel niti za dvesto,« podpira ga kum Spengler.

»Kaj za dvesto! Niti dvesto deset bi ne bilo dosti!« dodaja gostilničar iz Mainana.

Stari Wunderli postopniško to in duša v njem strmi. Kaj bo iz tega? Kaj se bo še z njim zgodilo? Morda ga tudi nihče ne bo hotel vzeti? In potem, zakaj hočeš vendar toliko dobiti? Zakaj vendar toliko?

Velik nemir in veliko začudenje odseva v njegovem bednem obličju. Vedno višje dviguje sive obrvi in gleda v tla, glava mu pa omahne vedno hitreje, sedaj na eno, sedaj na drugo stran.

»No, gospod Tödi-Mayer!« oglasi se uradnik pomirjevalno. »Ne zbijajte šal, in končajmo gospodje!«

»Dobro!« zakliče energično ključavničar, »vzamem ga, toda ravno za dvesto!«

»Kaj zopet! Kaj zopet!« odzove se, izgubivši potrpežljivost gospod svetnik. »S čim naj plača občina tako vsoto? Ali gospodje mislite, da sedi občina na zlatu? Gospodje, občina ne sedi na zlatu! Občina mora štediti z denarijem. Občina ima izdatke, velike izdatke!

Milosrčnost je, gospodje, za njo sveta zadeva, toda tudi v milosrčnosti je treba biti zmeren!«

Gospod svetnik še ni zgovoril zadnjega zloga, ko se vrata široko odpro in vstopi Probst, krepak mož z debelim vratom in širokim rdečim obrazom. Njegov rjavi, razpeti jopič kaže močno razrasla prsa in na njih gugajočo se srebrno verižico. Izpod nizkega, tolstega čela se svetijo male, bistre oči; kratki rdeči, kodravi lasje mu globoko zaraščajo senca. Probst stopa smelo in maha z velikimi rokami, ki mu vise po boku stisnjene v pest; sploh mu pa ni treba si delati pota, kajti vsak se mu umakne z nekakim respektom. Človek je močen, krepak, in gleda temno in smelo. S takim ni dobro začeti. Probst stopi k ograji, prikloni se uradniku in pokima z glavo v pozdrav nekaterim navzočim.

Gospod svetnik naj mu oprostí . . . Zapoznil se je, toda tega ni kriv on. Ta prokleti hlapec, ki ga je najel za starim — Hänzlijem, mu je zbolel, kakor nalašč . . . Danes je moral mleko razvažati, in to je peklenska pot, navzdol in navzgor.

Gospod svetnik posluša pritrdjuje; pozdravljeni se nasmehujejo prijazno in kimajo z glavami.

Sam je moral razvažati? . . . No, no! kos pota!

Skozi odprto okno se sliši glasno lajanje psa, ki ga poznajo vsi; trikrat na dan pride z

cev, ko je zagovarjal napram Klofaču balkanske franciskane. (Štefe: Ta je pa predebela. Nikar tako ne farbajte! To je bilo vendar v delegaciji, ne v državnem zboru. Kaj ima delegacija opraviti s koroškimi Slovenci? Klici: Dobro ga je dal!) Trillerju je to za nekaj časa zaprlo sapo, potem je dejal, da bi dr. Šusteršič moral se ugledati v Italijane in prekucniti tisto zeleno mizo. Klici: Zakaj pa vaš Plantan ni udaril?! Plantan je dremal in ga je vedno še le dr. Šusteršič vzdramil. (Klici liberalcev: Vun z Gostinčarjema, vun s Štefom! Klici: Noben ne bo šel vun!) Nekdo zakliče: »Sokol« nastop! »Sokoli« se s palicami spuste proti vratom, a od zadaj zopet delavci pritisnejo na »Sokole«. Pri vratih je silna gnječa. Nekaj delavcev in ž njimi Štefe ter Gostinčarja pride v rabuki za trenotek na mostovž, notri v dvorani pa delavstvo, ki je stalo spredaj in ob obeh straneh pri oknu, vse vprek kliče in upije ter ni miru, dokler ne potisnejo delavci »Sokolov« zopet v »vrste« ter jim krepko povedo, da bo tudi zanje volilna pravica. Tudi osvořene »Tavčarjeve žrtve« stoje zopet na svojem prostoru, podpirane z novimi delavskimi četami, ki so z ulice, kjer je stalo še nešteto delavcev, ogorčene udrle v prvo nadstropje »Mestnega Doma« in stale tudi po stopnjicah. Liberalci so videli, da vsa njihova surovost ne pomore nič. Mesar Č r n e m l. s Poljanske ceste, ter uslužbenec trvdke Skaberne A n d e r w a l d, ki sta najbolj razbijala okolu sebe, sta se morala umakniti pred delavskimi pestmi. Posebno je kričal proti delavcem in krulil »Štefeta vun!« koncipient dr. Krisperjev dr. Müller. (Ta ima od liberalcev nalogo iti na Koroško in ondi delovati v »Narodovem« smislu. Včeraj je pokazal svoje rozičke. Ta bo drugi domišljavi in otročji dr. Oblak. Dr. Müller menda sam ve, kako se je »Narod« lagal o »Slov. Ljudski Stranki« glede koroških Slovencev, da pa nastopa v prilog »Narodovim« »poštenjakom« mu menda kaže, da ostane raje na Kranjskem, ker na Koroškem mu bodo vsi ki nočejo »Narodove« politike, pokazali hrbet.) Ogorčenje nad takim liberalnim nastopom in liberalno predrznostjo je vedno bolj narasčalo. Dr. Triller je mogel izpregovoriti le še par stavkov: Dejal je:

Nisem prijatelj pa tudi ne sovražnik načelniku Slovenske Ljudske Stranke, pa izjavljam tu, ko me ne ščiti nobena imuniteta. (Saj je liberalci ne rabite! Op. ur.) Postopanje načelnika Slovenske Ljudske Stranke je podobno narodnemu izdajalstvu kakor jajce jajcu, ker je privolil v krivično razdelitev koroških mandatov. (Klici: Kdo je privolil? To je laž! Sram bodi liberalno stranko, ki dela s takimi lažmi! Ali menite, da nič ne čitamo?) Za kočevski mandat naj bi se vsaj povrnila Korošcem zadana krivica s pravico. Ali to grdo mešetarenje se je končalo, ne da se povrne krivica koroškimi Slovencem (Klici: Na to so tudi delovali poslanci »Slovanske zveze«, posebno dr. Šusteršič in Ploj!), marveč napravi so tisti sedmi slovenski štajerski mandat, ki Slovincem ne bo nič pomagal (!), za skupno slovenstvo je pa brezpomemben. Ne vem več, kaj je izdajalstvo, lumparija, če ni to postopanje. (Klici: Postopanje liberalne stranke je lumparija! Živela splošna in enaka volilna pravica!) Prepričan sem, da bi bil položaj za Korošce drugačen, če bi s plamtečimi protesti nastopali Slovenci proti krivici na Koroškem. (Klici: Liberalci so obrekovali in lagali. Dejansko niso za koroške Slovence nič delali!) Bratje Korošci, nismo sami Šusteršiči, da bi pritrdili tej petificirani nakani proti koroškimi Slovencem. (Klici: Veliko slabše ste, kot dr. Šusteršič! Mar je vam za koroške Slovence! Živeli koroški Slovenci, pereat liberalci!) Dr. Triller je govoril do tu svoj govor v srednje močnem glasu. Tu se pa obrne proti Kristanu, ki je sedel na odru sredi kakih sto socialnih demokratov. Trillerjev obraz, ki mu je dal precej marcialen izraz, se je izpremenil v obraz Don Juana, kolikor je to sploh seveda mogoče izživelemu obrazu že priletnega liberalnega kandidata za prvaštvo. Obrnil se je torej proti socialnim demokratom in je z mehkim glasom priliznjeno rekel: Zdaj

pa tudi nekaj gospodom na levi, ki naj oprostite, da govorim tudi o postopanju dr. Adlerja v volilnem odseku nasproti Slovincem, ki je glasoval v odseku proti upravičenim slovenskim zahtevam. Vprašam gospode na levi, ali ste samo stan, ali ste pa tudi Slovenci. (Smo Slovenci, smo! kličejo socialni demokrati, ki so bili prej mirni. Samo patentirani nismo!) Ali ni dolžnost jugoslovanske socialne demokracije, da izjavi, če se strinja z nastopom dr. Adlerja v odseku za volilno reformo? (Socialni demokrati kličejo: Ja, Ja, strinjamo se! Proč s privilegiji! — Krščanski socialci kličejo: Živio dr. Šusteršič!) Pričakoval sem, da izjavite: Tudi mi smo Slovenci! (Kristan: Pa ne patentirani.) S tem končam svoja izvajanja in prosim, da blagovolite glasovati za resolucijo, ki se bo prečitala.

Sodrug Poglaj zakliče: Mi jo bomo pa položili v koš! Zborovalci se prično krohotati.

Pretep. — Liberalni poraz.

Ta smeh tako razburi nekega Predovičevega hlapca, ki sedi v prvih vrstah, da noče počakati, da bi Triller prebral resolucijo. Predovičev hlapec vstane, popade stol in ga vrže nazaj med zborovalce. To pa razburi delavce in prično metati stole nazaj. Liberalni Sokoli, ki so prišli s sokolskimi znaki kot »nepolitični telovadci« seveda na shod, prično dvigati palice. Prične se med ogorčenimi klici pretep in vladni zastopnik gospod nadsvetnik Wratschko zaključil shod. Policijski načelnik dr. Zarnik stopi na stol in pozivlja zborovalce, naj se razidejo. Pretep se pa še nadaljuje. Lomijo se stoli in steklo žvenketajo.

Stoli lete po dvorani, kakor bi padali z neba. Delavci lomijo Sokolom palice. Liberalci beže. Klici: Pereat dr. Tavčar! in Živio dr. Šusteršič! pretresajo dvorano. Na tleh je vse polno razbitih stolov. V dvorano udere policija. Ko vidi dr. Triller policaje, skoči z odra med policaje in kliče zborovalcem: Tu sem! Tu me imate! Smeh. Klici: Le v rokah policije ostanite! Tudi po stopnjicah se razlegajo klici: Živio dr. Šusteršič! Živeli koroški Slovenci! Proč z liberalno hinavščino! — Na trgu odmevajo isti klici, ki se združujejo v klice: Živela splošna in enaka volilna reforma! Množica je klicala »Živio! volilni reformi tudi pred našim uredništvom. Na trgu so delavci in delavke marsikateremu liberalcu surovost »gorko« poplačali in tudi Bolčev Pepe, ki je poizkusil na cesti aranžirati napad na Štefeta, je dobil mnogo »gorkih«. — Imamo še mnogo zanimivih podrobnosti, s katerimi pa pridemo na dan, ako bodo liberalci v »Narodu« preveč predrzni. Svetujemo jim, naj bodo lepo ponižni, ker včerajšnji shod je pokazal, da se v Ljubljani k večjemu še puste strahovati od liberalcev od njih plačani ljudje!

Shod liberalne stranke je bil v prvi vrsti razbit vsled surovosti liberalnih pristašev. Surovosti od liberalcev si niti krščanski socialci niti socialnodemokratski delavci, ki so tvorili včeraj ogromno večino shoda, ne bodo pustili nikdar dopasti, najmanj pa od tako nemumnih liberalcev, kot so ljubljanski! Dr. Tavčar, ki je bil tudi naznanjen za govornika, v Ljubljani (!) ni mogel priti do besede. Okoli četrta deset je bil shod že »končan«. Liberalci so videli, da tudi z »izdajstvom koroških Slovencev« ne pridejo naprej, o »izdajstvu štajerskih Slovencev« so bili pa včeraj že tihi in je dr. Triller takorekoč prav jasno povedal, da bi raje kranjski liberalci imeli mandat, katerega so včeraj po trudu poslancev »Slovanske zveze« dobili štajerski Slovenci. Pokazalo se je liberalcem tudi, da v Ljubljani ne bodo lagali o dr. Šusteršiču, kakor bi hoteli. Naj si ne domišljujejo, da bo ljudstvo njihove intrige proti volilni reformi mirno prenašalo!

Živela splošna in enaka volilna pravica!

GOSPOSKA ZBORNICA.

Prihodnja seja gosposke zbornice je določena na torek, 24. julija. Razpravljati nameravajo o trgovinski pogodbi s Švico in o prvem branju obrtne reforme.

MOHAMEDANSKI ODPOR PROTI REFORMAM V MAROKU.

Maroška verska mohamedanska stranka je sklenila, da se hoče z vso silo upreti sklepom maroške konference. Mohamedanski fanatiki so strašno razburjeni. Sultan je v nevarnosti, da ga umore, ako izvedo, kar je obljubil velevlavim. Veliki vezir pa podpira javno in tajno mohamedanske fanatike.

ANARHIST ROSENBERG.

Berolin, 12. julija. Preiskava proti anarhistu Rosenbergu radi nameravanega atentata na cesarja Viljema je bila brezuspešna. Rosenberga bodo iz zapora izpustili.

VSTAJA NA KOREJI.

Korejci so zelo nezadovoljni. Vsaki dan dohajajo poročila o novih nemirih in napadih na Japonce. Vstaši so osobito dobro organizirani v južnih pokrajinah, kjer imajo utrjeno taborišče, topove in strojne puške. Vstaše vodi Min-Čon-Sik, sorodnik nekdanjega korejskega ministra Min-Jon-Vana, ki se je usmrtil, ko je uvidel, da je izgubila svobodo domovina. Proti vstaškemu taborišču so odpustili dve japonski pehotni stotniki in konjeniški oddelek. Korejci so se umaknili na vzhodno obrežje Rumenega morja, kjer so se utrdili.

PROTI FRANCOŠKIM REDOVNICAM.

Z vojaško silo so izgnali 11. t. m. klarištinje v Marseille. Pregarne redovnice so zapustile svojo domovino. Naselijo se v San Guilianu na Italijanskem.

ZOPET PRIJETA ŠPANSKA ANARHISTA.

Španska kraljeva rodbina pride 18. t. m. v San Sebastian. Policija je odredila obširne varnostne odredbe. V sredo so prišli na meji dva anarhista.

TURČIJA MOBILIZIRA BRODOVJE.

Sultan je ukazal, naj mobilizirajo vso turško mornarico. Trdijo, da se boji Turčija upora ruskega črnomoškega brodograja, po katerem bi izkušali uporniki udreti skozi Bospor v Sredozemsko morje.

Dnevne novice.

+ **Zmaga Slovenske Ljudske Stranke in poraz liberalcev.** Včerajšnji dan je bil važen. Oči cele države so bile uprte na Dunaj v odsek za volilno reformo, kjer so se borili poslanci »Slovanske zveze«, da iztrgajo Nemcem kompenzacijo za nemški mandat na Kranjskem in da obmejnim Slovincem pribore večje zastopstvo. Ta važni, slovesni trenutek, v katerem je bilo vendar jasno, da morajo Slovenci napeti vse sile, da zmagaajo, je pa ljubljanska liberalna stranka porabila za to, da bi na običajen podel način blatila prvobojevnika za volilno reformo dr. Ivana Šusteršiča. Tačas, ko je ta mož vse sile svojega bogatega duha napel, da pribori obmejnim Slovincem še en mandat, tačas so ti nizki ljudje v Ljubljani hoteli osramotiti in blatiti njega, proti kateremu so oni vsi le pritlikavci in prazni blebeteči. A laži, s katerimi so zadnji čas delali, so bile take, pačenje resnice tako gorostasno, da je morala zavreti kri tudi najbolj mirnim ljudem. In včeraj so jo skupili. Hribar se je ustrašil in se na shod ni upal, dr. Tavčar ni niti do besede prišel, bombastičnega Trillerja so delavci tako osmešili, da se bo varoval še nastopiti pred njimi. Poleg tega so se pa še liberalni Sokoliči osmešili do kosti, in marsikateri je izgubil svoje perje. A o tem govorimo na drugem mestu.

+ **»Mestni dom«** nesposoben za shode. Le izredni sreči je pripisovati, da se včeraj v »Mestnem domu« ob silnem razburjenju ni zgodila velika nesreča. Naj bi kdo, ko so le-

teli stoli po zraku in je del zborovalcev bežal po ozkih stopnjicah, padel, nastala bi nesreča, za katero bi bili odgovorni tisti, ki dajo dovoljenje za shod v prostorih, ki so za shode in za priredbe, ki so združene če tudi z najmanjšo nevarnostjo, nesposobni. To nam bo pritrdil vsakdo, kdor si ogleda stopnjice »Mestnega doma«. Zahtevamo torej, da se takoj vrši komisijonelni ogled, ki naj določi, za kaj je dvorana »Mestnega doma« sposobna in za kaj ne. To zahtevamo ob pravem času, predno se prigodi kaka nesreča!

+ **Policija in njeni poveljniki.** Pri včerajšnjem shodu in po shodu smo zopet opazili, da mora biti zahteva vseh poštenih strank: **podržavljenje ljubljanske policije.** Policiji so zapovedali in ji dajali navodila dr. Tavčar, Kozak, Predovič in Bolčev Pepe. Kaj imajo ti zapovedovati policiji?! Znani so nam kričeči slučajji. Treba bo resno pričeti akcijo za podržavljenje ljubljanske policije! S tem bo menda tudi policija sama najbolj zadovoljna.

+ **Otvoritve Bohinjske železnice** se prične dne 19. t. m. na Jesenicah s cerkvenim blagoslovom. Nato bodo prestolonasledniku predstavljani pri zgradbi poslujoči in drugi slavnostni gostje. Ob 1. uri 25 minut se odpelje z Jesenic dvorni vlak, ki se ustavi na važnejših postajah in važnejših zgradbah: na Bledu, Boh. Bistrici, Sv. Luciji, Tolminu, v Kanalu, Gorici, Rifenbergu, Št. Danielu ter ob mostu čez Sočo. Dohod v Trst bo proti večeru. Na postajah, kjer bo vlak obstal, se bodo prestolonasledniku predstavljali odličnjaki. Na kolodvoru na Bledu bodo prestolonaslednika pozdravili kmetje in kmetice v narodnih nošah. V Trstu bodo velike slavnosti. Takoj za dvornim vlakom bo vozil še en poseben vlak, v katerem se bodo vozili slavnostni gostje. — Glede naših **deželnih zastav** ob otvoritvi nove železnice smo dobili danes iz Boh. Bele brzovjako: **Glede zastav vse v redu.** Glavar pl. Detela izjavil, da bodo kolodvori okrašeni s cesarskimi in narodnimi zastavami. Postopanje glavarja popolnoma korektno. Zasluži pohvale. — Županstvo.

+ **Imenovan** je učitelj na tukajšnji vadbni gospod Jožef Verbič za glavnega učitelja na tukajšnjem učiteljsku.

+ **Imenovanja na Primorskem.** Profesor Karol Wolf je prestavljen z gimnazije v Krumavu na tržaško gimnazijo; adjunkt moške kaznilnice v Kopru Julij Schiller je prestavljen na žensko kaznilnico v Begunjah, kjer bo nastavljen za inšpektorja.

— **Shod in akademija bogoslovcev in akademikov češkoslovanskih na Velehradu** bo letos dne 31. julija in 1. avgusta. Začenja se s cerkveno slovesnostjo, potem govori Emanuel Mosák, predsednik »Rúže Sušilove« iz Brna o »Umetnosti in religiji«. Dne 1. avgusta so sledeča predavanja: Struje o današnjem socialnem življenju (P. Jan Šrámek, docent in predsednik izvrševalnega odbora krščansko-socialne stranke), Duhovnik in učitelj (Alois Adamec, strokovni učitelj in urednik »Vychovateckih Listov«), Duhovnik in leposlovje (Dr. Alois Kolíšek, realčni profesor). Na shod prideta tudi slovaška poslanca dr. Fr. R. Jedlička in P. Ferdiš Juriga. Med predavanji bo petje. Vabljeni so na ta shod tudi Slovenci, zlasti bogoslovci!

— **Bivši poštar Murschetz zopet v zaporu.** V preiskovalni zapor je potegnito tukajšnje deželno sodišče bivšega poštarja v Železnikih Ivana Murschetza, ki je bil pri zadnji poroti obtožen in oproščen hudodelstva poneverbe. Na sled so baje prišli novim nerednostim.

— **Na Triglav od severne strani** so po 33urnem plezanju priplezali trije turisti brez vodnika. Doslej je mislilo, da je preko severne peči, ki se od doline Vrata skoro navično dviga 1800 metrov, Triglav nedostopen.

— **Blaž Potočnikove čitalnice izlet na Bled in Vintgar.** Iz Št. Vida nad Ljubljano se nam piše: Ta izlet bode gotovo eden najlepših. Za zabavo in za vse drugo je preskrbljeno. Pevski zbor bode polnoštevilno zastopan pod vodstvom g. I. Rusa. Med lepimi narodnimi pesmimi se bode izvajal tudi II. venček ki je prepleten samo z gorenjskimi pesmicami. Vsi čitalniški udje kakor tudi njih prijatelji in slav. občinstvo se uljudno vabi, da se gotovo v obilnem številu udeležijo tega lepega izleta. Udeleženci naj bi bili vsi jutraj ob 6. uri pri sv. maši in po maši takoj na kolodvor Vižmarje.

— **Odbor črnomaljske mestne godbe** priredi v nedeljo, dne 15. t. m. izlet v lozo ob »Kanižarici« ob 3 uri popoldan. Igrala bode na izletu, ki se vrši, če bode le po vreme, črnomaljska mestna godba. Ker je čisti dobiček namenjen v korist naše mestne godbe, je pričakovati zelo obilne udeležbe, posebno da se udeležijo iz Črnomlja in okolice kar največ ljudstva te veselice, ne samo v želji, opomoči naši godbi, ampak tudi v prepričanju, da se za en popoldan vsi složno in veselo zabavamo, se zavemo svoje skupnosti in prave sloge, in se, — rekli bi, — zidaje na to slogo, navdušimo za lepšo in srečnejšo bodočnost.

— **Kresovi.** V Št. Lambertu pri Litiji so letos trikrat goreli kresovi: pred praznikom presv. Srca Jezusovega, pred sv. Janezom Krstnikom in pred godom slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda.

mlekom, uprežen v voziček polnim visokih steklenic. Probst ima lep hlev . . . Lep hlev!

In hipoma jih obvlada čutno spoštovanje do teh krepkih pesti in debelega vratu. Spengler se obrne od Tódi-Mayerja in se ozre na Probst, ključavničar se čuti že s samim dohodom mlekarja kakor na pol pobit. Ozre se sedaj na enega, sedaj na drugega navzočih kakor v negotovosti, pravzaprav mu je žel, da ni sklenil kupčije. In nq, videlo se bo, kaj bo!

Toda Probst ne izgublja časa. Opre se s stisnjeno pestjo na ograjo, izteguje debeli vrat in gladeč se po žolto poraslem podbradku, pomežika s sivimi očmi in meri z njimi na starca, kakor s puškino cevjo.

Kissling in Döđöli se obregmeta s komolci.

»Kako gleda! Kako ta zver gleda! Sicer, hvala Bogu, vsaki ima oči, toda nihče ne zna z njim človeka tako preiskati! Ta zna to! No, ta pa že zna!«

Medtem se izpremeni lice dvorane popolnoma. Vsi čutijo, da je prišel strokovnjak. Obrazi se ožive, oni ki so sedeli na klopi, vstajajo in pristopajo bližje. Trenutek postane res zanimiv. Toda Kuntz*Wunderli se zgane nemirno, nervozno, ko zagleda Probst. On ve, da se je Hänzli, ravno tako oddan od občine, obesil na vrvi po treh mesecih pri Probstu; pomni, kako je Probstovka po njem prodajala čevlje. Pomni tudi, kako je imel stari

Hänzli ramena odrta od uprege, in kako so mu pri Probstu upadle oči in obraz počrnel in se osušil, stavec se strese, skriva glavo med ramena, pritiska k boku koščene komolce, postane majhen, zelo majhen, da se že komaj vidi. V resnici, rad bi se skril cel, cel pod zemljo. Boji se dihati, boji se geniti, celo kolena so mu od velikega napora prenehala tresti se.

Toda Probst se razume na vse to dobro. Saj licitira te postopače že okoli šest ali sedem let v občini. On ve, da je taka starina, kakor počen lonec: zveži ga z žico, in časih odleže za novega. Bodi kar hoče, to je najcenejši delavec, kar jih more dobiti. Z lepa ali z grda iztisne se vedno iz njega toliko dela, kolikor zaje, in kar občina doda, to je kakor bi našel.

Ljudje zabavljajo, da drugim ceno znižuje. A kaj mu je to mar, da je le sebi ne. Vsak naj se briga za svoje in bo že šlo.

Probst nagne svojo težko ploščato glavo sedaj na eno, sedaj na drugo stran in ozrši se bistro v obraz uradnika, reče potem z močnim odločnim glasom:

»Stopetindvajset!«

Te besede izzovejo splošno presenečenje. Celo najravnodušnejši majejo začudeni z glavami. Da bi ga vrag! Pa to niti ne vpraša, koliko kdo zahteva, samo svoj trumf zavali z gore, kakor topovo kroglo!

V dvorani nastane tišina, katero moti glasno, besno lajanje psa, ki ga je pustil Probst pred vrati pri mlekaršem vozičku. Stari Wunderli gleda na levo in na desno, kakor bi iskal z očesom, kje bi utekel. Vendar ne uteče: stoji kakor okamnel, kakor bi prirasel k tlom. Samo vedno nižje mu pade spodnja čeljust, in oči se mu odpirajo vedno širje.

»Stopetindvajset!« zakliče Probst še enkrat.

Gospod svetnik se vzradosti. Nekaj časa gleda živahno po navzočih, in ko nihče ne izpodbije mlekarja, udari z belo roko po papirjih, ležečih pred njim in da znak slugi.

»Prvič!« reče sluga in udari s palico ob tla in utihne.

»Drugič!« reče še glasneje, stari Wunderli pa hipoma zameži in se bolešno strese, kakor bi se bal, da udari nanj palica, ki potrdi delo občinske milosrčnosti.

»In tre—tjič!« zakliče zmagovalno hkrati s slugo, gospod svetnik.

Trenutek potem stoji Kuntz Wunderli pri vojnici mlekarškega vozička, stresa svojo bedno, staro sivo glavo in izkuša z drgetajočimi rokami položiti čez sebe grobo uprego. Na drugi strani vojnice skače velik, kosmat pes v ravnotaki upregi ter glasno in besno laja.

* — Novo planinsko kočo zgradi letos »Akademski krožek češke« podružnice slovenskega planinskega društva. Koča bo stala pod Mangartom na Goriški strani.

— Iz Kranjske gore smo dobili prepozno za včerajšnji list brzojavko, da bo pogreb g. Jereba jutri v soboto ob polu 11. uri dopoldne.

— Iz Šmartna pod Šmarno goro se nam piše: Da je bilo mogoče napraviti za tukajšnje šolo novo krasno šolsko zastavo — katero je po primerni ceni preskrbela tvrdka Hofbauer in Rašice. Vsem tem, osobito pa tukajšnjemu župniku in kateheti č. g. Ivanu Lesarju, profesorju g. Antonu Jarcu in učiteljici gđc. Mari Bitenčevi za vsestransko tožadno sodelovanje in pomoč izreka podpisano. — Vsem in šolske mladine imenu iskreno zahvalo. Živelj vrli prijatelj naše šolske mladine! Šolsko vodstvo v Šmartnem pod Šmarno goro. Fran Lavtižar.

Ljubljanske novice.

Iz Delavski shod v nedeljo. Socialni demokratje razširjajo letake: Sodrugi, delavci, slovak občinstvo! Shod naprednjakov v četrtek je bil razbit, ker so naprednjaški razgrajči napadli zborovalce, ki so napravljali medklice. Naš govornik sodrug E. Kristan ni prišel do besede. Zaradi tega sklicuje ljubljanska socialna demokracija v nedeljo, 15. julija 1906, točno ob 10. uri dopoldne, na vrtu Hafnerjeve pivarne (Goska pivarna), sv. Petra cesta 47, javni ljudski shod z dnevnim redom: Volilna reforma in liberalci, da pove svoje mnenje glede volilne reforme in glede izvajajočega vprašanja gospoda dr. Trillerjevega na razbitem shodu. Pristop na shod ima vsakdo. — Sklicatelji.

Iz Samoumor Pavla Lozarja. Danes ponoči si je v svojem stanovanju na Glavnem trgu prezezel žile na rokah in vratu in se baje tudi zastupil znani Pavel Lozar, sin trgovčev. Včeraj zvečer je bil še v gostilni v veseli družbi. Samoumor je v zvezi z za jutri napovedanim občnim zborom »Glasbene Matice«, pri kateri je bil gospod Pavel Lozar dolgoletni blagajnik. Pavel Lozar je pred smrtjo pisal gospodu Trnkoczyju pismo, v katerem se označuje, kakor se govori, za defraudanta. Danes bi se imel vršiti pregled »Matičnih« blagajniških knjig, katere je gosp. Lozar poslal »Matici«, sam se je pa ognil reviziji z samoumorom. Včeraj je bil Pavel Lozar tudi zarubljen. Lozar je imel veliko dolga, tako da je prišel v velike denarne zadrege. Mi pri tem poročilu nočemo meriti z »Narodovim« merilom in le obžalujemo pokojnikovo rodbino, katero je zadel tak udarec, ter »Glasbeno Matico«, ki ima za svoj požrtvovalni trud tako bridko izkušnjo.

Iz Odbor »Glasbene Matice« naznanja, da se občen zbor, napovedan na jutri 14. t. m. zaradi smrti blagajnika vrši še le 28. t. m. o b 8. uri zvečer.

Iz Zlata maša milost. prelata J. Rozmana. Pripravljalni odbor za to izredno slavnost je sestavljal obširen program, iz katerega posnemamo sledeče podrobnosti: Nanovo prebarvana župna cerkev sv. Jakoba bode krasno okrašena. Marljive članice kat. društva za delavke spletajo krasne vence in pripravljajo lepe cvetlice, tako da bode zunanost cerkve kazala bogato praznično lice. Zvečer pri serenadi bode glavni vhod in vhod pri zvoniku krasno razsvetljen. Začetek serenade naznani v soboto zvečer veliki zvon. Takrat se prične tudi razsvetljava, ki traja do 10. ure. Društvena godba, ki bode sodelovala ves čas pri tej slavnosti, prikoraka ob polu deveti uri od Mestnega doma po Mestnem in Starem trgu pred dekliško šolo, kjer čakajo gospodje pevci in baklienosci. Od tu se razvije sprevod po Florjanskih ulicah in Karlovski cesti do mostu nad Gruberjevim kanalom. Od tu zopet nazaj po Karlovski cesti, Hrenovih ulicah, Zabičku, Rožnih ulicah na sv. Jakoba trg pred zvonik, kjer zapoje ad hoc sestavljen pevski zbor gospodov iz vseh ljubljanskih pevskih društev pod vodstvom gospoda Fr. Gerbiča tri pesmi.

Iz Matura na II. državni gimnaziji je bila dovršena včeraj. Izmed 17 rednih dijakov je skušnjo prestalo 16, dva z odliko: Franc Aleš, Vladimir Borštnik, Fran Bratina, Josip Černe, Ivan Domicelj, Oton Grebenc, Franc Kavčič, Josip Korošec, Valentin Oblak, Karol Poženel, Ivan Prijatelj, Fran Selan, Ant. Sovre, Bruno Stare, Ludovik Vadnal, Fran Zlatnar.

Iz Prigodbica iz Šiske. »Narod« je »Slovenca« očital, da je zlobno pisal proti sokolski slavnosti v Šiški. A to ni res, povedali smo le, kar je res, in vsenemške strelske bučike, s katerimi so se ponašali Sokoli, so bile tako resnične, da so vsem sapo zaprle. A še eno prigodnico hočemo povedati o šišenskih naprednjakinjah. Naj nam ne zamerijo šišenske dame, a res je pa le res. Ko se je pomikal slavnostni sprevod proti lopi kjer se je vršila slavnost je ravno v tem trenutku pripelje voz »Tamburaškega kluba« iz Vevč. Imeli so na glavi tamburaši lične čepice, in so tudi prav zali fantje. To so videlo tudi šišenske dame in so vsule na tamburaše iz neke hiše cvetje in šopke s krepkimi »živijo« klici. Tamburaši so tudi iznenadeni zaorili krepki »živijo«, v odobravanje Šišarskim damam, ker kaj takega niso pričakovali v liberalni trdnjavi. Bog živi zavedne Šiškarice! Ta dogodek je pa vzbudil veliko veselosti na delavski slavnosti v Preski.

Iz Novi most čez Ljubljano. Vojaštvo 17. pešpolka je napravilo na čolnih pionijski most čez Ljubljano, ki veže vežbališče poleg Ambroževega trga z onim pred šentpetersko vojašnico.

Iz Vojaška godba ima danes zvečer ob 6. uri promenadni koncert v »Zvezdi«. Tretja točka je potpuri »Miljanice Hrvata«.

Iz Prijatelj šampanjca je 17-letni hlapec Blaž Pritekel, rodom iz Turjaka. Ker si je dobre kapljice ni mogel na pošten način pridobiti, se je utihotapil v klet kavarnarja Leo Pogačnika na Starem trgu in mu ukradel 7 steklenic šampanjca. Da bi lažje »mačka« kuriral, je vzel seboj tudi tri steklenice likerja. Policija je Pritekla aretovala in ga izročila sodišču.

Iz Dezerterja našli mrtvega. Dezerterja Simona Hrvata, ki je dne 24. decembra lanskega leta pobegnil od smodnišnic na ljubljanskem polju, so našli dne 2. t. m. na Visnici na Tirolskem mrtvega.

Iz Pod konje je padel na konjskem semnju 80letni Boštjan Beuc iz Radomelj pri Kamniku medtem, ko je posestnik Fran Krašovec obračal voz. Konj je Beuca na levi strani života s kopitom znatno poškodoval.

Razne stvari.

Starec na smrt obsojen. V Rzeszardu je bil 80letni judovski krčmar Jakob Stern na smrt obsojen, ker je umoril nekega kmeta.

Umor in samoumor. Iz Lvova poročajo: Inženir Majevski je slikarico Baluk s strelom iz revolverja smrtno ranil in nato sebe ustrelil.

Palača pogorela. V Sevilji je pogorela palača civilnega guvernerja. Tudi streha cerkve sv. Pavla je pričela goreti in se je podrla.

Dober odgovor. Mož: Kako ti ugaja tista kuharska knjiga, ki sem ti jo kupil? — Žena: Nič ni vredna. Zmirom se v nji pravi: vzame se to, vzame se ono, ali odkod se to vzame, o tem ni v knjigi niti besedice.

Vprašanje o fakultativnem sežiganju mrličev. Z Dunaja se poroča nemškimi listom: Leta 1903 se je vršilo na Dunaju posvetovanje zastopnikov sedemdesetih mest in občin z ozirom na fakultativno sežiganje mrličev. Zastopana so bila mesta Gradec, Trst, Ljubljana, Celovec, Linc, Inomost, Praga, Opava, itd. Sklenilo se je naprositi vlado, da dovoli po Avstriji vpeljavo fakultativnega sežiganja mrličev in da odobri od društva »Flamme« za Gradec in druga mesta vložene prošnje za koncesijo. A vlada se je temu uprla in ni dala koncesij. Minister notranjih zadev grof Bylandt-Rheidt je izjavil v poslanski zbornici, da vlada ne more sprejeti načrta, ker je pokopavanje po zakonu predpisano in bi moral biti torej zakon spremenjen. Vse koncesije so bile odločno odklonjene. Proti temu je bil vložena rekurz. Te dni se je javila pri resortnih ministrih deputacija izvrševalnega odseka, obstoječa iz dr. Pichlerja (Celovec), sekcijskega svetnika Zachorja (Praga) itd. pod vodstvom poslancev Hofmann-Wellenhof, Dobernig, Beurlin in Spindler s prošnjo, da bi pospeševali vpeljavo fakultativnega sežiganja mrličev. Naučni minister Marchet je izjavil, da ne bo stvari v nobenem oziru nasprotoval. Justični minister Klein je rekel, da je bila tedanja izjava ministra Bylandt-Rheidta osnovana brez zaslisanja ministrskega sveta. Obljubil je vso zadevo juridičnim potom predvariti. Minister notranjih zadev baron pl. Bienerth je pripravljen zanimati se za vprašanje in obvestiti o tem ministrskega predsednika, ki ne more deputacije sprejeti. Izvrševalni odsek se je prepričal, da je upati na fakultativno sežiganje mrličev.

3600 kron za jedno rožo. Znano je, kako ljubijo nekateri meščani cvetlice. Zato se v deželah, v katerih je več velikih mest, mnogo ljudi bavi edino le z gojenjem cvetlic. Tu se prirejajo razstave, ki privabijo odlične poznavalce cvetlic. V nedavno prirejeni razstavi cvetlic v Frankobrodu v Nemčiji, bo razstavljal, čigar cvetlica bo spoznana za najlepšo, dobil 3600 kron nagrade.

Železnice na svetu. Glasom neke štatiske je bilo koncem l. 1904 na vsem svetu 886.315 kilometrov železnic, nasproti 859.355 koncem leta 1903. Leta 1904 je torej naraslo 26.956 kilometrov novih železnic. Od teh poslednjih odade na Združene države 9538 km, dočim se vsej Evropi ni zgradilo novih železnic več nego okoli 5000 kilometrov. V Mehiki so zgradili 2769, v Argentini 2594 in v Braziliji 1671 km novih železnic. Na Ameriko odpaše železniške mreže od 450.574 (na Združene države same 344.172 km), na Evropo 305.407 km, na Azijo 77.206, na Avstralijo 27.052, na Afriko 26.074 km železnic. V Evropi ima med posameznimi državami največjo železniško mrežo Nemčija, namreč 55.564 km, potem pride Rusija s 54.708, Avstro-Ogrska z 39.186, Anglija in Irska s 36.297 km. Vse železnice na svetu so vredne približno 200 milijard kron.

Požarna bramba rešila lastavico. Na Dunaju je vzbudila veliko zanimanje v neki ulici lastavica, ki se je nekako zapletla in obvisela na ometu neke zelo visoke hiše. Visela je tako dolgo in žalostno cvrčala, pod njo pa se je zbralo polno ljudi, ki so jo obžalovali. Končno je bilo obveščeno o tem društvo za brambo živali, ki je privedlo na pozorišče požarno brambo. Ta je s pomočjo lestve ptico oprostila, kar je navzoče občinstvo veselo odobraval.

Američani v boju zoper jetiko. Republikaška stranka v državi Pensilvaniji je stavila v svoj program spričo bližajočih se volitev devizo, da se bo borila z vsemi sredstvi proti tuberkulozi. V ta namen je sprejeta resolucija, kjer stoji, da je prva dolžnost države, z vzdrževanjem klinik, bolnic in zdravilišč zatirati jetiko, ki žanje v človeški družbi toliko žrtve. Če zmaga v bližajočih se volitvah re-

publikanska stranka, potem bo ta načrt tudi točno izveden. Veleposestnik Henry S. Phillips je osnoval zavod za proučevanje tuberkuloze in s tem postavil prvi temelj programu.

Brzjav brez žice spojen z navadnim brzjavom. Josip Rodet je iznašel način, po katerem je mogoče spojiti brezžične brzjavne postaje z navadnimi žicami. Te iznajdbe se bodo poslužili pri prekomorskih brzjavih. Preko morja bo vodila brzjavna proga brez žice, ki se bo na bregu spajala z žico navadnega brzjava. Ta bo prenašala potem brzjave v notranje dežele.

Konec morilca matere. 28letni delavec F. Nestler, ki je ustrelil svojo osivelo mater, je taval po zločinu več dni okrog po gozdih in se je naposled sam z isto lovsko puško ustrelil, s katero je prej ustrelil svojo mater.

Tajinstveni zločinci. Splošno se sodi, da pripadajo vse osebe, ki pridejo pred sodnijo, javnosti. A tudi tu je precej skrivnosti, zlasti na Angleškem, za katere ne zvedo niti časnikarji. Nedavno tega je bil sojen v Londonu zaradi tatvine neki Alfred Forstner. Tekom razprave se je izkazalo, da to ni njegovo pravo ime. A vseeno je ostalo njegovo pravo ime tajno, ker zavzemajo njegovi sorodniki baje važna mesta v državi. Obsojen je bil na 6 mesecev, a kdo je on pravzaprav, ne bo nikoli znano v javnosti. Takih slučajev je mnogo na razpolago. Nekoč je bila sojena neka docela mlada in silno elegantna dama. Da bi je nihče ne spoznal, je nosila preko obraza črn in v ta namen primerno gost pajčolan. Časopisi so jo imenovali: »Dama s črnim pajčolanom«. Njeno ime je zapisal njen zagovornik na kosček papirja in ga previdno oddal predsedniku. Ta ga je prečital, dal v kovertu in ga vrnil zagovorniku, ki je nato vse skupaj zažgal.

Rop na železnici. Iz Berolina javljajo. Od 4. na 5. julija ponoči se je peljala soproga finančnega nadsvetnika Nölle-ja iz Gross-Sicherfelda v spremstvu družice in jenihih treh otrok z brzovlakom Berolin-Hanover v Norderny. Nedaleč od postaje Rothenau je skočil na vlak v kuto oblečen človek s poornjem obrazom in se je splazil skozi okno v kupe. Nato je potegnil samokres, pomeril in zahteval življenje ali denar. Nöllejeva mu je dala vse, kar je imela seboj (700 mark) in in tako tudi ostali. Nato se je ropar splazil zopet skozi okno in meril z revolverjem tako dolgo na obe ženski, dokler ni pričel vlak bliž postaje počasneje voziti. Tam je skočil dol in zbežal. V roke pravici do zdaj še ni prišel.

Ameriška dramatika. V Ameriki pride v kratkem na oder dramatizovano delo, ki predčuje vse postopanje v ameriških klavnicah. Pred očmi gledalcev bo tekla prešičja kri v potokih. Svinje bodo krulile s pomočjo gramofonov, ki bodo to posneli v klavnicah, mesarji bodo razsekavili meso, kuhali ga itd.

PROTI PREZIRANJU SLOVENCEV.

Trst, 13. julija. Politično društvo »Edinost« sklicuje za prihodnjo soboto v dvorano »Narodnega Doma« pri sv. Ivanu javen shod. Na dnevnem redu: Protest radi preziranja slovenskega jezika na postajah v sv. Ivanu in Rocolu. Vsi Slovenci iz Trsta in okolice na shod!

Telefonska in brzjavna poročila.

PESNIK JANEZ BILC UMRL.

Ilirska Bistrica, 13. julija. Pesnik Janez Bilc opolnoči umrl. Pogreb v nedeljo ob treh.

NAŠA ZMAGA.

Grosuplje, 13. julija. Vkljub silovitemu nasprotstvu takozvanih »neodvisnih« včeraj Košak desetih soglasno izvoljen županom. Slava zavednim volicem!

ZOPET VELIKA DEMONSTRACIJA ZA VOLILNO REFORMO V TRSTU.

Trst, 13. julija. Tu je včeraj zopet nad 12.000 ljudi demonstriralo za volilno reformo. Sprevod po mestu je bil impozanten, bil zmogloslaven sprevod za volilno reformo.

Trst, 13. julija. Dr. Adler se je brzjavno zahvalil tržaškemu delavcem, da so s svojim nastopom preprečili italijansko obstrukcijo.

NEMŠKE STRANKE IN VČERAJSNJE GLASOVANJE V VOLILNEM ODSEKU.

Dunaj, 13. julija. Nemškim strankam se, kakor je razvideti na izjavi posameznih nemških poslancev in listov, pozna po včerajšnjem glasovanju velik maček. Nemška ministra Derschatta in Prade sta bila danes v klubu nemške ljudske stranke, ki jima je končno dal zaupnico. Popoldne so bili poslanci nemške liberalne in nemškonacionalne stranke pri ministrskemu predsedniku.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj 13. julija. Državni zbor je danes sprejel obrtno reformo v vseh treh branjih ter je pričel prvo branje predloge o podražavljenju severne železnice.

Dunaj, 13. julija. Seja načelnikov klubov je sklenila, da bodo seje prihodnji teden v tork in petek. V petek bo nova seja načelnikov klubov, v kateri bo sklenjeno, kako se razvrsti nadaljno delo. Ministrski predsednik Beck je izjavil, da se je zmotil v nadejih, da bo odsek za volilno reformo hitrejši delal, da pa upa, da ako še popolnoma ne bo dokončal v določenem roku svojega dela, da bo rešil poleg volilnih okrožij tudi volilni zakon, s čimer bi bilo mnogo težav odstranjenih.

ITALIJANI IN VLADA.

Dunaj, 13. julija. Nekateri vesti pravijo, da so se Italijani odrekli zahtevanemu mandatu za Istro in da je vlada Italijanov obljubila, da bo šesti mandat za Trst prenešen v Gorico, s čimer bi bil Trstu odvzet slovenski oziroma socialistički mandat. Slovenci bodo temu nasprotovali.

GOREMYKIN PODAL DEMISIJO.

Peterburg, 13. julija. Goremykinovo ministrstvo podalo demisijo.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, srednji sračni tlak 736'0 mm

D	Čas opazovanja	Stanje neba v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Mebe	Predviha v št. urah v an.
12	9. svč.	735'7	20'4	sr. jvzh.	obl.	
13	7. sjutr.	736'2	18'2	sl. vzsvz.		1'6
	2. pop.	734'6	21'2	sr. vzh.	del obl.	
Srednja včerajšnja temp. 21'2°, norm. 19'7°.						

Razglas.

Na Savi ob južni železnici se bodo izvršila sledeča popravila:

Streha na cerkv in zvoniku ter okna v župnišču.

Proračun 4456 K. — Minuendodražba — ustmena — bo v župnišču na Savi dne 22. julija t. l. popoldne ob 4. uri. Načrt in proračun na razpolago istotam. 1558 3-1

Stavbeni odbor.

Štev. 563 gr.

1566 2-1

Poziv!

Za Terezijo Prevorčič, imenovana tudi Prevorljčič, ki je služila nazadnje v Sarajevu, rodom bržkone Slovenka, je vložen pri okrožnem sodišču v Mostaru iz konkurzne mase »Braća Radodžić, Nevesinje« znesek 252 K 6 v.

Ista oziroma nje nasledniki se pozivajo, da ta znesek pri tem okrožnem sodišču takoj dvignejo, sicer se bo uradno deponiral.

Okrožno sodišče Mostar, dne 9. julija 1906.

Prva zaloga vedno svežega dovškega in trboveljskega portland in roman cementa

je v trgovini

FRAN STUPICA v Ljubljani, Marije Terezije cesta poleg „Figabirta“.

886 15-10

Od sobote, 14. julija, do torka, 31. julija

se bo v trgovini 1559 3-1

„Pri sloni“ v Ljubljani, Prešernove ulice 50

(nasproti pošti) radi takojšnje izpraznitve prodajalo na drobno različno blago.

Lepi jesenski paletoti za dame, zajamčeno pod polovično ceno, črno ter tudi barvano fino blago za obleke.

Flanele — Lawn Tennis —, prej meter 22 kr., sedaj 12 kr., flanele za spodnja krila, barvane in iz turško-rdeče čiste volne. Srajce za gospode, bele in barvaste, kravate ter še nekaj lepega blaga za moške obleke. — To blago se bo oddalo pod tovarniško ceno, ker se mora prodajalna izprazniti 1. avgusta. — Ondi se oddajo lepe šte- laže, pult (pušel), zrcala za izložbeno okno, in 2 svetilki.

Priloge za Grmekovo veselico — nečuteni nasledki Grmekove vzgoje.

Da bi presejali pesek za tla, kjer se bo vršila Grmekova veselica, so Grmekovi pristaši brez dovoljenja župnega upravitelja si kradoma izposodili iz župnega gospodarskega poslopja mrežo za čiščenje peska.

Ker pa tudi peska niso imeli so Grmekovi pristaši šli krast pesek na posetvo Jerneja Tehovnika, posetnika iz Ladije. Toda Tehovnik jim peska ni hotel pustiti, in jih je odpotil.

Zdaj so šli Grmekovi pristaši krast pesek na posestvo, ki je lastnina vasi Dol. Toda prihiteli so eden posestnik in dva fanta iz vasi Dol in jim niso pustili peska krasti, ampak jih zapodili, odkoder so prišli.

Na cesti iz Sore v Loko, odkoder se bo adjunkt Oskar Den pripeljal na veselico, so hoteli Grmekovi pristaši postaviti mlaje. Prišel pa je posestnik Andrej Dolinar iz Sore ter zapodil delavca, ki je kopal, češ, »na svojem ne pusti postaviti mlajev za Grmek.« Mož ni vedel, da so mlaji namenjeni za Deu-a, ker bi sicer gotovo ne bil branil, ko na Grmeku vidi koliko pomaga naklonjenost sodnijskega adjunkta.

Ker na posestvu Andreja Dolinarja ni bil najden prostor za mlaje, so šli Grmekovi pristaši za nekaj korakov dalje, ter hoteli na župniškem svetu izkopati jame za mlaje. Tedaj pa je prišel župni upravitelj gospod Brajce, ter rekel, da na župniškem svetu ne pusti mlajev postavljati, ker ga ni nobeden vprašal za dovoljenje in ker je veselica Grmekova. Vključ njegovega ugovoru je na odgovornost enega Grmekovih pristašev kopal delavce dalje. G. Brajce seveda ni mogel rabiti sile, pač pa je v teh razmerah prisiljen iskati pri sodnji pomoči zoper nasilnost Grmekovih pristašev.

Z ozirom na te dogodke, z ozirom na mnoga pobiranja okenj od strani Grmekovih pristašev, z ozirom na premnoga nagajanja, ki so jih od časa nesrečnega Breca naši pristaši z nevarnostjo zdravja in tudi življenja morali trpeti, pridemo do sledečih zaključkov, katere kar naravnost brez ovinkov naznamo onim, kateri, so dolžni jih upoštevati, ako imajo še kaj časti in poštenja:

1. Okrajnemu glavarstvu v Ljubljani, oziroma deželni vladi: Ako v Sori Grmekovi pristaši pri belem dnevu in v treznem stanju uganjajo take nepostavnosti, kaj bo šele, kadar bodo od Grmekovih nahajališči in pijani? Zato naj imenovana oblast veselo Grmekove požarne brambe v Sori dne 15. julija 1906 ali naravnost prepovedo, ali pa naj pošljejo v Soro zadosti orožnikov in vojakov, da bodo branili življenje in imetje mirnih državljanov. Tu opominamo da je Grmek dne 30. oktobra 1905 hujskal v Sori na cesti: »Možje le huje, tudi če kriva teče!« (Priča Andrej Dolinar posestnik iz Sore št. 17.)

Opozarjamo, da ravno sedaj teče pri okr. glavarstvu v Ljubljani preiskava zoper Grmeko, ki je s svojim biciklom nalašč silil na cesti proti konju in vozu Andreja Dolinarja katerega konj se silno plaši pred biciklom.

Opozarjamo, da je načelnik požarne brambe v Sori Grmekov pristaša Janez Luštrek, kateri se je vpricho okrajnega glavarja orožnikom upiral, dokler ni bil v stegno zaboden, in da je ravno ta načelnik imel zadnjo nedeljo dne 8. julija t. l. čisto navaden fantovski pretep, katerega posledice se mu vidijo na obrazu, in jih bo čutil pri sodišču.

Opozarjamo, da je bivši župnik v Sori Anton Brce, pravi povzročitelj vseh homatij v Sori in vzgojitelj onih, ki so se upirali postavnosti oblasti in vpricho posestnikov Franca Svobljak iz Svetja, Franca Mihovca in Janca Stareta iz Sp. Senice izrekli besede: »Bičali bomo one, ki ne bodo z nami.«

Upamo, da navedeni podatki zadostujejo, da si slavno-ista oblastva zamorejo predstavljati položaj v Sori in da zamorejo spoznati kot opravičeno našo zgoraj navedeno zahtevo. Sicer pa 30. oktober 1905 in sledeči dnevi tudi še ne morejo biti pozabljeni.

2. Požarnim brambam drugim društvom in zasebnim gostom, kateri mislijo priti dne 15. julija v Soro: Na celomkranskem in morebiti na celom slovenskem ni bolj neprimernega kraja za veselice kot v Sori. Zakaj hočete priti v to s krvjo in neštetimi solzami oškropljeno vas se veseliti in delat propaganda za človeka, ki je zakrivil neizmerno gorje: učitelja Grmeko?

3. Oskarju Deu-u c. kr. sodnijskemu adjunkt v Škofji Loki, dr. Trenzu načelniku dr-

žavnega pravdnštva, Vilibald Zupančiču, okrajnemu šolskemu nadzorniku, in Oskarju Keltenegeju, vladnemu poročevalcu pri deželnem šolskem svetu: Vi ste krivi, da v Sori še ni miru, ker nasproti glavnemu hujskaču učitelju Grmeku niste storili svojih dolžnosti, zato ker je Grmek pristaša liberalne stranke.

Dalje se bo z Vami še govorilo na drugem mestu.

Slovensko katoliško izobraževalno društvo v Trstu.

Kar je bilo želeti že davno, se je končno uresničilo. Tržaški katoliški Slovenci so si ustanovili »Slovensko katoliško izobraževalno društvo v Trstu«. Pripravljalni odbor je sklical minulo nedeljo ustanovni shod tega prekoristnega društva.

Ustanovni shod se je vršil dne 8. t. mes., ob 5. uri popoldne v dvorani »Trgovskega izobraževalnega društva«, ulica s. Francesco 2. Shoda se je udeležilo okoli 120 slovenskih mladeničev in mož. Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora in prisrčno pozdravil navzoče. Sledilo je čitanje pravil, ki so enaka pravilom drugih katol. izobraževalnih društev po Slovenskem. Za tem je č. g. kaplan Ivan Tul razložil navzočim vzvišeni namen društva. Nato je sledilo vpisovanje članov, oglasilo se jih je 90. V vsakom je bil izvoljen odbor, kojega predsednik je finančni uradnik Jelenc. Oglasil se je k besedi rojanski kaplan Jakob Ukmar in izrazil željo, naj bi mlado izobraževalno društvo, ki se je v svetim navdušenjem ustanovilo, tudi pogumno vztrajalo. V to bo pa potrebna požrtvovalnost. Žrtvovati se bodo morali posamezni člani, da bodo redno prihajali na predavanja, žrtvovati se bodo morali posebno bolj zmožni tržaški katoliški možje, da bodo po nalogu odbora v društvu predavali. Govornik je tudi naštel celo vrsto tvarin, o katerih se bi lahko prav zanimivo predavalo. Povdarjal je posebno, naj stoji društvo vedno strogo na katoliški podlagi brez vsakega strahu, saj so katoliška načela edini pogoj plodonosnemu narodnemu delu. Dokaz nam je društveno življenje Slovencev po drugih deželah. Društvo naj se ogiblje strankarskega pričkanja, temveč delaj s čistim namenom za pravo izobrazbo tržaških Slovencev. Sporedno naj skrbi za izpolnitev katoliškega slovenskega časopisa v Trstu in snovanje sličnih društev po tržaški okolici in drugod.

Za rojanskim kaplanom se je zahvalil predsednik za blagohotno prepuščeno prostoro, obljubil naznaniti prihodnje zborovanje po našem časopisu ter pozval vse navzoče na »Živio«-klince papežu in cesarju. Okoli pol sedme ure zvečer se je ustanovni shod razšel. Novoustanovljenemu »Slov. katol. izobraževalnemu društvu v Trstu« želimo obilo blagoslova božjega in mu kličemo iz dna srca: Naj živi, naj se razcveta, naj napreduje!

Koroške novice.

k »Našemu Listu« malo odgovora. Podpisanemu je nedavno slavo pel omenjeni list, pred kratkim pa ga je začel napadati radi njegovega »strogo klerikalnega kroga(?)«, kakor ljubljanski »Slovenec«, in radi resolucij zoper razporoko, ki jih je predlagal na nekaterih shodih. Podpisani je bil pač navajen napadov od strani nemško nacionalnih listov, nikakor pa ne od slovenskih. Kratek odgovor »N. L.« bodi, da podpisani dela v istem smislu in hodi po istih potih, kakor njegovi narodni predniki na Koroškem; zakaj kot katoliški duhovnik pač ne more stopiti v vrste onih, ki izpodkopavajo temeljne resnice sv. katoliške cerkve. Jožef Dobrovc.

k Umrla je Velikovu g. Berta Hussa roj. Obersteiner, žena c. kr. višjega okr. zdravnika, v 72. letu svoje starosti.

k Razpisana je služba kateheta na meščanski šoli v Velikovu do dne 20. t. m. Slovenski katehetje, pozor, da ne dobi tega mesta

zopet Nemec, s katerim se ne more v Velikovu nič opraviti, kakor sedanji katehet (Nemec) sam priznava.

k Zadnji benediktinec kot profesor je bil na celovški ob benediktincev ustanovljeni gimnaziji o. N. Lebiuger, katerega so pokopali v nedeljo, dne 8. t. m. Učil je nad 45 let zgodovino in zemljepisje, v katerih predmetih je bil splošno strokovnjak; bil je konservator centr. kom. za umetnost in zgodovinske spomenike. Pogreba so se udeležili tudi: mil. g. dr. J. Kah n, knez in škof, dež. predsednik Hein, gimn. ravnatelj dr. Latzl in več profesorjev, župan Neuner, benediktinci iz St. Pavla z opatom o. Greg. Ehrlichom.

Književnost in umetnost.

* »Roma«, nova zbirka Silvin Sardenkovihi pesni, se ravnokar razpošilja na ogled. Pesni, ki smo jih že obširno ocenili, vnovič priporočamo vsem ljubiteljem nežne Sardenkove lirike.

* Domača umetnost. Pokrajinsko sliko g. Srečkota Magollić, razstavljeno v oknu trgovine Dragotin Hribar, o kateri smo prinesli minoli teden oceno, je kupila za umetnost vneta gđ. Mikuševa, zaročenka g. O. Bamberga.

Štajerske novice.

š Štajerskim Slovincem v spominsko knjigo. Na včerajšnjem razbitem liberalnem shodu je rekel znani dr. Triller, eden prvih narodno-naprednih mož: »Sedmi štajerski mandat je spodnještajerskim Slovincem nepotreben, za skupno Slovenstvo pa brezpomemben!« Brez komentarja! Štajerci, kako dolgo boste še podpirali liberalce in njih glasilu!

š Gospodu Arminu Gradišniku — vodju deške okoličanske šole v Celju, bi svetovali, da se naj bolj briga za šolo, kakor za politiko. Saj vidi, ako ga že ni popolnoma zaslepilo sovraštvo do klerikalcev, kako ravno iz šole, katero vodi on, od leta do leta vedno več otrok zahaja v nemške šole. In temu se tudi ni čuditi, ako vidi naše dobro katoliško ljudstvo, da živi gospod Armin Gradišnik s svojimi »boljšimi« tovariši v taki »slogi« z duhovščino, kakor se je ravno pokazalo ob priliki letošnje škofijske vizitacije. Učitelji nemških šol, ki so imeli isti dan okrajno učiteljsko konferenco v Mariboru, so prepeljali vsi svoje otroke k izkušnji veronka v cerkev, le našemu gospodu Arminu se je zdelo preklerikalno, da bi to storil. Če misli gospod Armin v taki »slogi« z duhovščino odvrniti slovenske otroke od obiskovanja nemških šol, potem se zelo moti.

š Sv. Bollenk na Kogu. Liberalci in nemškutarji so si popolnoma enaki, ker to nočejo biti, kogar v resnici predstavljajo. Našemu g. Slancu so Celjani naredili veliko uslugo, ker so ustanovili čisto stranko, katere se tudi brani priznati, da je liberalna, kakor naš Slanc, katerega hudo peče in mu ne da pokoja, da mu je »Slovenec« pred kratkim očital liberalstvo od pet do glave. Toda danes mu zopet povemo na glas, dokler svojega rovanja ne opustite, tako dolgo si družega imena ne zaslužite, kakor liberalce. Resnica torej ostane: kar mačka rodi, po slami diši in kar Slanček stori, liberalno duhti! Zdaj pa le na lov za poročevalcem! Prihodnjič posežemo bolj globoko, da vas bode zamezilo po vaših kosmatih, liberalnih ušesih!

š Iz Brežic. Naši nemškutarski občinski možje se grozno boje gesla »Svoji k svojim«, ki bi jih pripravilo ob slovenske groše. Zato so letake z vsebino »Svoji k svojim« konfiscirali, a prepozno, kajti letaki so bili namenjeni za okolico, ki jih je ob konfiskaciji imela že nad 20.000 raztrošenih.

š Iz Teharjev se nam poroča, da bodo občinske volitve za II. in III. razred 21. t. m. za I. razred pa dva dni pozneje. Zakaj so Nemci napravili dva volilna dneva, nam ni prav umljivo. Doslej so vsi trije razredi volili vedno na en dan!

Iz slovanskega sveta.

sl Žetev na Ruskem. Iz Rusije prihajajo vesti, da bo tamkaj letos sploh dobra žetev. Nepovoljna žetev bo le v pokrajinah ob reki Volga.

sl Napev za srbsko himno. Za novo srbsko himno je odobren napev, ki ga je zložil Izidor Bajič, glasbeni profesor na srbski veliki gimnaziji v Novem Sadu.

sl Gmotno stanje srbskih učiteljev. Lahko se reče, da srbski učitelji imajo med vsemi državnimi uradniki na Srbskem, razmerno najboljše plače. Na Srbskem ne more nihče učitelja premestiti brez njegove želje. Prva plača učiteljev znaša 800 levov (rankov); po 5. letih znaša 1050 lv., po 10 letih 1350 lv., po 14 letih 1700 lv., po 18 letih 2100 levov, po 22 letih 2550 lv.; kadar učitelj doseže 26. leto učiteljske službe, dobi 3000 levov plače; kadar služi 32 let, pošlje se v pokoj s polno zadnjo plačo. Ako bi hotel še dalje služiti, dobi na leto 300 levov nagrade. Ako srbski učitelj nima primerne stanovanjskega, (najmanj 2 sobi) mora mu občina plačati stanovanje; v Belgradu 80 levov, v drugih mestih 40 levov in na deželi 30 levov na mesec.

Darovi.

Poslani našemu upravništvu:

Za Ciril-Metodovo družbo: Katoliško-narodni dijak nabrali 11 K 20 h.

Za pogorelce v Starem Trgu: Gospod kanonik Sajovic 5 K. — Gospa Marija Devetag v Gorici 6 K.

Po svetu.

Cesarica Evgenija in cesar Franc Jožef v Ištu. Predvčerajšnjim ob 8. uri 5 minut sta cesar Franc Jožef in nadvojvodinja Valerija sprejela v Ištu na kolodvoru nekdanjo francosko cesarico Evgenijo. Ob njeni 80letnici ji je čestital cesar Franc Jožef. Cesarica se je zahvalila in prosila, da želi še enkrat videti cesarja in se mu zahvaliti osebno za vse prijaznosti. Sklenili so, da obišče Evgenija našega cesarja v Ištu. Z dvornim vlakom se je pripeljala Evgenija v Išt. Cesar je poljubil 80 letni starki roko in jo spremil v hotel »Elizabete«, kjer se je razgovarjal z njo pol ure. Politične važnosti sestanek nima. Pač pa vzbuja zgodovinske spomine. Saj je usoda bivše francoske cesarice Evgenije žalostna dovolj. Poročila se je 30. junija 1855 v Notre Dame lepa španska grofica Montijo s francoskim cesarjem Napoleonom III. Okoli nje so se zbirali ob svetovni razstavi l. 1867. vsi vladarji. A občeudovana francoska cesarica je morala bežati iz Pariza l. 1870. ko so došla poročila o porazih francoske armade. In nesreča za nesrečo jo je zadela, izgubila je krono, 9. januarja 1873 ji je umrl mož bivši francoski cesar Napoleon III. l. 1898 je pa padel v boju s Culakafri njen sin, princ Lulu. Mirno ji je od takrat v samotni tekli življenje. S sedanjim nemškim cesarjem sta se sešla pred 14 leti. Cesarica Evgenija je bila prijateljica lepe avstrijske cesarice Elizabete, ki je tudi žalovala za sinom. V Ištu sta se sestali kronani glavi, ki jima življenja pot ni bila posejana s cveticami. Bivša francoska cesarica je izgubila krono, vdova je, v vojski ji je padel sin. Avstrijskemu cesarju so ustrelili v Mehiki brata Maksimilijana, anarhisti zabodli soprogo cesarico Elizabeto, rane nepričakovane smrti je umrl prestolonaslednik Rudolf. Spominov in žalostink dovolj pri sestanku dveh kronanih glav!

Sibirska kuga se je pojavila v vasi Pavlograd v okraju Jekaterinoslav na Ruskem.

V blaznico so odpeljali grofa Evgena Zichyja. Grof je najbogatejši veleposestnik in najvažnejša osebnost Ogrske.

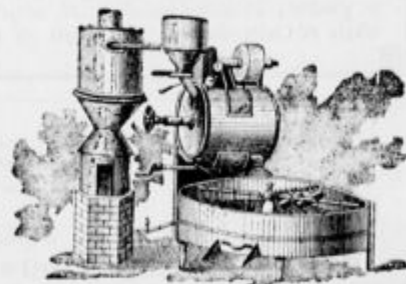
Zakonska sol. Učitelj je obravnaval v šoli sol. Ko je govoril o njeni uporabi pri solenju jedi, vpraša nekega učenca: »France, kaj pa storijo tvoj oče, če jim ni meso dovolj soljeno?« Učenec: »Tedaj ga vržejo materi v glavo!«

Karel Planinšek

prva ljubljanska veležgalnica za kavo z elektriškim obratom ter specialna trgovina za kavo in čaj v Ljubljani

samo na Dunajski cesti, nasproti kavarne „Evropa“
(postajališče cestne železnice)

priporoča vsak dan na stroj sveže žgano kavo; najfinejšje vrste in preizkušene zmesi po najnižjih cenah. Po pošti razpošiljam vsak dan.

Kavarna in restavracija.

Nova zgradba, 70 elegantnih sob, lift, električna razsvetljava.

Hotel BALKAN, Trst.

Kavarna in restavracija.

Kopelji.
Cene zmerne.
Počakaj & Kögl.

2291 171

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu zrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje sapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Ekompt in inkasno menio.

Rezervni zaklad K 200.000.—.

Daje predujme na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzal izgubi.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vridga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Borzna poročila. ,Kreditna banka' v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 12. julija 1906.

Kalošboni papirji.	Dinar	Blago
4% majeva renta	99.65	99.85
4% srebrna renta	99.65	99.75
4% avstrijska krona renta	99.70	99.90
4% zлата renta	117.90	118.10
4% ogrska krona	95	95.20
4% zлата	113.40	113.60
4% posojilo dežele Kranjske	99.20	100.20
4% posojila mesta Spjlet	100.50	101.50
4% Zader	99.70	100.70
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	100.40	101.40
4% češka dež. banka k. o.	99.50	100.10
4% z. o.	99.60	100.30
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100.10	101.10
4% pešt. kom. k. o. s 10% pr.	105.40	106.40
4% zast. pisma innerst. br.	100	100.10
4% ogr. cen. dež. hr.	100	100.25
4% hip. banke	100	100.50
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100	101
4% obl. češke ind. banke	100.50	101.50
4% prior. Trst-Poreč lok.	99.90	
4% prior. dol. žel.	99.50	100
4% juž. žel. kup. 1/4%	321.10	323.10
4% avstr. pos. za žel. p. o.	100.35	101.35

Srečke.

Srečke od 1. 1860%	211	215
1864	279.50	281.50
tizske	155.85	157.85
sem. kreditne I. emisije	285	293.50
II.	287	293.50
ogr. hip. banke	258	265
srbske a frs. 100%	97	104
turške	164.25	165.25

Basilika	22.20	24.20
Kreditne	464.10	474
Inomoške	78	84
Krakovske	87	92
Ljubljanske	56	61.50
Avstr. rud. križa	49.30	51.30
Ogr.	30.25	32.25
Rudolfove	58	63
Salcburske	70	75
Dunajske kom.	515.56	525.50

Delnice.

Južne železnice	168.75	169.75
Državne železnice	674.25	679.25
Avstr. ogrske bančne delnice	1685	1694.50
Avstr. kreditne banke	668.75	669.75
Ogrske	808	808
Zivnostenske	242	243
Premogokop v Mostu (Brüx)	680	680.50
Alpinske montan	574.75	575.75
Praske žel. indr. družbe	2739	2749
Rima-Murányi	572	573
Trbovljske premog. družbe	268	269.50
Avstr. orožne tovr. družbe	590	594
Češke sladkorne družbe	140	142.50

Valute.

C. kr. cekin	11.34	11.38
20 franki	19.125	19.15
20 marke	23.47	23.55
Severains	23.97	24.05
Marke	117.375	117.575
Laški bankovci	95.60	95.70
Rubli	251.50	252.50
Dolarji	4.34	5.0

Katoliška Tiskarna

prilporeča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Šolske sestre v Trstu,
via P. Besenghi 6.

Učilišče in vzgojevališče za deklice.

1421 7

Temeljiti pouk po učnem načrtu za osem-razredne ljudske šole na Primorskem. Letna plača 450 K. — Hiša z vrtom, lep in zdrav kraj, krasen razgled na morje, kopalnica. Sprejemajo se tudi deklice v oskrbo čez dan. Pouk v slovenskem, nemškem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku; v godbi: glasovir, gosli, citre, petje; v ženskih ročnih delih, v risanju in slikanju.

Vintgar

restavracija Jos. Žumer

se priporoča častitim gostom, letovičarjem, ob šolskih izletih, in sploh izletnikom.

Z naravnim vinom, svežim pivom, okusnimi toplimi in mrzlimi jedili.

Za zabavo je pijanino.

Na razpolago lastni vozovi in konji. Vešji obedi naj se izvolijo pravočasno naznaniti. 1031 11

1 gld.

1478 9

otročka obleka

od 3 do 10 let, obstoječa iz suknjiča za vesiljače, hlač in kape.

Angeško skladišče oblek

O. Bernatović,
Ljubljana, Mestni trg 5.

Odvetniški koncipijent

z legalno subst. tuceljsko pravico, sprejme mesto odvetniškega koncipijenta. 1413 6-3
Naslov pov. upravništvo tega lista.

2 enonad- stropni hiši

se prodasta pod zelo ugodnimi pogoji. Več pove lastnik na Trnovskem pri-
stanu št. 14 v Ljubljani. 1026 10

949 23 se dobé le pri
SINGER K.o.

akc. družba za šivalne stroje
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.

Svarimo s tem najnujnejše svoje odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi trgovci pod imenom „izvirne Singerjeve“. Ker mi svojih strojev nikdar ne oddajamo takim trgovcem, obstoje taki „izvirni Singerjevi stroji“ k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke dobljenih šivalnih strojev, za katere ne moremo niti prevzeti kakšnega poročila, niti doposlati posamnih delov.

Naznanilo.

V konkurzno maso **JOS. MURNIKA** spadajoča zaloga specerijskega in delikatesnega blaga z opravo vred v sodno dognani cenilni vrednosti 15.663 K 77 h in prazno posodo v vrednosti 181 K **proda se ofertnim potom** kakor stoji in leži.

Konkurzna masa ne prevzame jamstva za kakovost in količino, pridržuje si pa pravico prazno posodo proti povrnitvi cenilne vrednosti iz zaloge izločiti.

Pismene ponudbe, opremljene z 10% vadijem, vložiti je pri podpisnem oskrbniku konkurzne mase

najkasneje dne 16. julija t. l.

in ostanejo ponudniki vezani na nje do **všetega 20. julija t. l.**

Kupnino plačati ima ponudnik takoj na roke oskrbniku konkurzne mase, ko se mu naznani sprejetje ponudbe; ko bo kupnina plačana se prodana zaloga izroči in je izprazniti prodajalno in klet na Resljevi cesti št. 3 in skladišča na sv. Petra cesti 31 na sv. Petra nasipu št. 21 in v Bohoričevih ulicah št. 28, kjer se ista sedaj nahaja

najkasneje do 1. avgusta t. l.

Inventarni zapisnik je na vpogled pri tukajšnjem c. kr. deželnem sodišču, soba št. 108 in pa v pisarni podpisanega konkurznega oskrbnika.

Kdor hoče zalogo ogledati, zglesi naj se pri podpisnem.

V Ljubljani, 6. julija 1906.

Advokat dr. Jos. Sajovic.

,Katoliška Bukvarna' v Ljubljani

priporoča za praktično porabo naslednja priznana dela:

Maier-Bode, Der praktische Landwirt. Handbuch für Landwirte, Haustierbesitzer, Gärtner, Winzer. Mit vielen hundert Abbildungen und 18 Farbendrucktafeln. Vez. K 8.40.

Probst, dr. Georg, Handbuch der gesamten Landwirtschaft. Bearbeitet von Landestierzuchtinspektor dr. Attinger, Direktor Balster etc. etc. K 2.40.

Gaucher, Handbuch der Obstkultur. K 2.40.

Zürn, dr. Ernst, Der Erwerbs-Obstbau. Seine Förderung und praktische Ausführung durch Landwirte, Gärtner und Gartenfreunde. K 6.60.

Strupi, dr. Simon, Živinozdravništvo. Vez. K 4.10.

Zipperlen, Der illustrierte Haustierarzt, für Landwirte und Haustierbesitzer. Eine Darstellung der Gesundheitspflege der Haustiere, sowie eine Belehrung über das Aeussere, Geburtshilfe, Hufbeschlag u. s. w. und über die Krankheiten sämtlicher Haustiere. Zugleich ein Handbuch für Tierärzte und Hufschmiede. Vezano K 8.40.

Bleiwies vitez Trsteniški, dr. Janez, Nauk kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati. K 1.60.

Bleiwies vitez Trsteniški, dr. Janez, Nauk kako pomagati živini o porodu in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni. Vezano K 1.20.

Alfonsus, Alois, Allgemeines Lehrbuch der Bienenzucht mit 4 Tafeln und 354 Abbildungen. K 10.

Menotti dal Piaz, Handbuch des praktischen Weinbaues mit besonderer Berücksichtigung der Reconstruction von Wein-gärten. Mit 154 Abbildungen. K 6.60.

Zimmerer, Kräutersegen. Die Bedeutung unserer vorzüglichsten heimischen Heilkräuter in Sitte, Sage, Geschichte und Volksglauben; ihr wirtschaftlicher und industrieller Nutzen und ihre praktische Verwendung als Hausmittel. Für die Jugend, das Volk und deren Freunde zur Belehrung einer religiössinnigen Naturanschauung. Mit 56 Pflanzen-Tafeln. Vezano K 9.60.

Kneipp-Reile, Das große Kneippbuch. Ein Volksbuch für Gesunde und Kranke. Samt vielen Abbildungen, Pflanzenatlas, Anatomie des Menschen etc. etc. XXIV + 1314 Seiten und 20 Pflanzentafeln. Vezano K 14.40.

Kneipp-Podgorc, Domači zdravnik. Vezano K 1.40.

Kohlmann, Kubiktabellen über runde, geschnittene und beschlagene Hölzer, berechnet nach Metermaß. Vezano K 4.50.

Kohlmann, Kubiktabellen über runde geschnittene und beschlagene Hölzer, berechnet nach Fußmaß. Vezano K 3.60.

Christ Lucas, Gartenbuch für Bürger und Landmann. Eine gemeinfaßliche Anleitung zur Anlage und Behandlung des Hausgartens und zur Kultur der Blumen, Gemüse, Obstbäume und Reben, einschließlich der Blumenzucht im Zimmer. 13. Auflage. Mit 276 Abbildungen. Vezano K 4.80.

Puhlmann's Handbuch der Homöopathischen Praxis. Anleitung zur klinischen Untersuchung Kranker und zu deren Behandlung nach homöopathischen und diätetischen Grundsätzen etc. Mit 142 in den Text gedruckten, zum Theil colorirten Abbildungen und 47 chromolithographirten Tafeln. Zweite Auflage. Vezano K 19.20.